

**SOTE-
TULEVAISUUS-
PÄIVÄ**

Sote-uudistus

Rahoitus ja talouskysymykset

21.4.2022 klo 9:30-13:00

**KUNTA
LIITTO**

#sotetulevaisuuspäivä

OHJELMA

Klo 9:30-10:55

AVAUS

- Varatoimitusjohtaja **Hanna Tainio**, Kuntaliitto
- Valtiovarainministeri **Annika Saarikko**
- Toimitusjohtaja **Minna Karhunen**, Kuntaliitto

AJANKOHTAISTA UUDISTUKSESTA

- Osastopäällikkö **Kari Hakari**, STM
- Muutosjohtaja **Ville-Veikko Ahonen**, VM
- Resurssien kohdentamisen valmistelutilanne, case Pohjois-Pohjanmaa, järjestämisen valmistelija **Anu Vuorinen**

TAUKO 10min

Klo 11:05-13:00

RAHOITUS JA TALOUSVAIKUTUKSET

Uudistuksen vaikutukset kuntiin

- Finanssiasiantuntija **Unna Heimberg**, VM
- Kuntatalousasioiden johtaja **Sanna Lehtonen**, Kuntaliitto
- Kaupunginjohtaja **Olli Naukkarinen**, Järvenpää

Hyvinvointialueiden rahoitus

- Neuvotteleva Virkamies **Antti Väisänen**, VM
- Tutkija **Tuukka Holster**, THL
- Johtava tutkija **Teemu Lyytikäinen**, VATT
- Apulaispormestari **Daniel Sazonov**, Helsingin kaupunki
- Muutosjohtaja **Sami Sipilä**, Etelä-Savon hyvinvointialue

Kuntaliiton kehysriihitavoitteet toteutuivat hyvin.

On hyvä, että korvausta laajennetaan myös varhaiskasvatukseen. Vastaanottokeskusten lisäksi korvausten tulee kattaa laajasti kaikki kuntien välttämätön ensivaiheen asumisen järjestäminen,

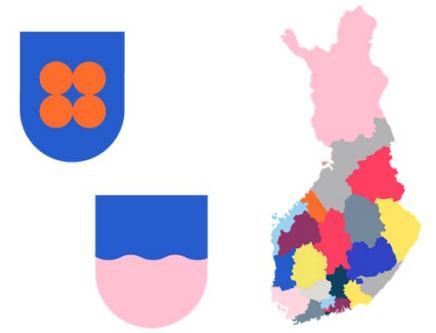
Kehysriihen linjaukset kuitenkin jättävät julkisen talouden entistä heikompaan kuntoon.

Hallitus linjasi mittavista investoinneista sotilaalliseen maanpuolustukseen, rajaturvallisuuteen ja kyberturvallisuuteen.

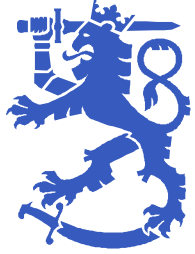
On kiinnitettävä huomiota siihen, että osa näistä investoinneista ohjataan kuntien varautumiseen,

Olemme huolissamme liikenteen rahoituksen leikkaamisesta. Kuntien kannalta on tärkeää, etteivät lvm:n hallinnonalalle osoitetut leikkaukset kohdistuisi perusväylänpitoon.

Rahoituksen ja henkilöstön riittävyyydestä huolehdittava

- Tuleva kehyskausi jää historiaan - kaikkien aikojen mittavin julkisen sektorin rahojen, henkilöstön ja omaisuuden uudelleenjärjestely toteutuu 1.1.2023
- Vaikka kuntien ja hyvinvointialueiden rahoitusjärjestelmät ovat jatkossa toisistaan erilliset, on kunnilla ja hyvinvointialueilla jatkossa merkittäviä yhteyksiä niin tehtäviin liittyvien yhteistyötarpeiden kuin yhteisen julkisen talouden näkökulmasta
- Sekä kuntien että hyvinvointialueiden rahoituksesta tulee huolehtia ja välttää osaoptimointia
- Myös henkilöstön riittävydestä ja jaksamisesta huolehdittava. Henkilöstöä kuormittavat uudistusten toimeenpanon lisäksi mm. korona-epidemian hoito, palveluvelan purkaminen sekä Ukrainan tilanne
 - Edellyttää mm. hoitotakuun tiukentamisen ja vanhuspalveluiden henkilöstön vähimmäismitoitusten voimaantulon siirtämistä

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ajankohtaista sote- uudistuksesta

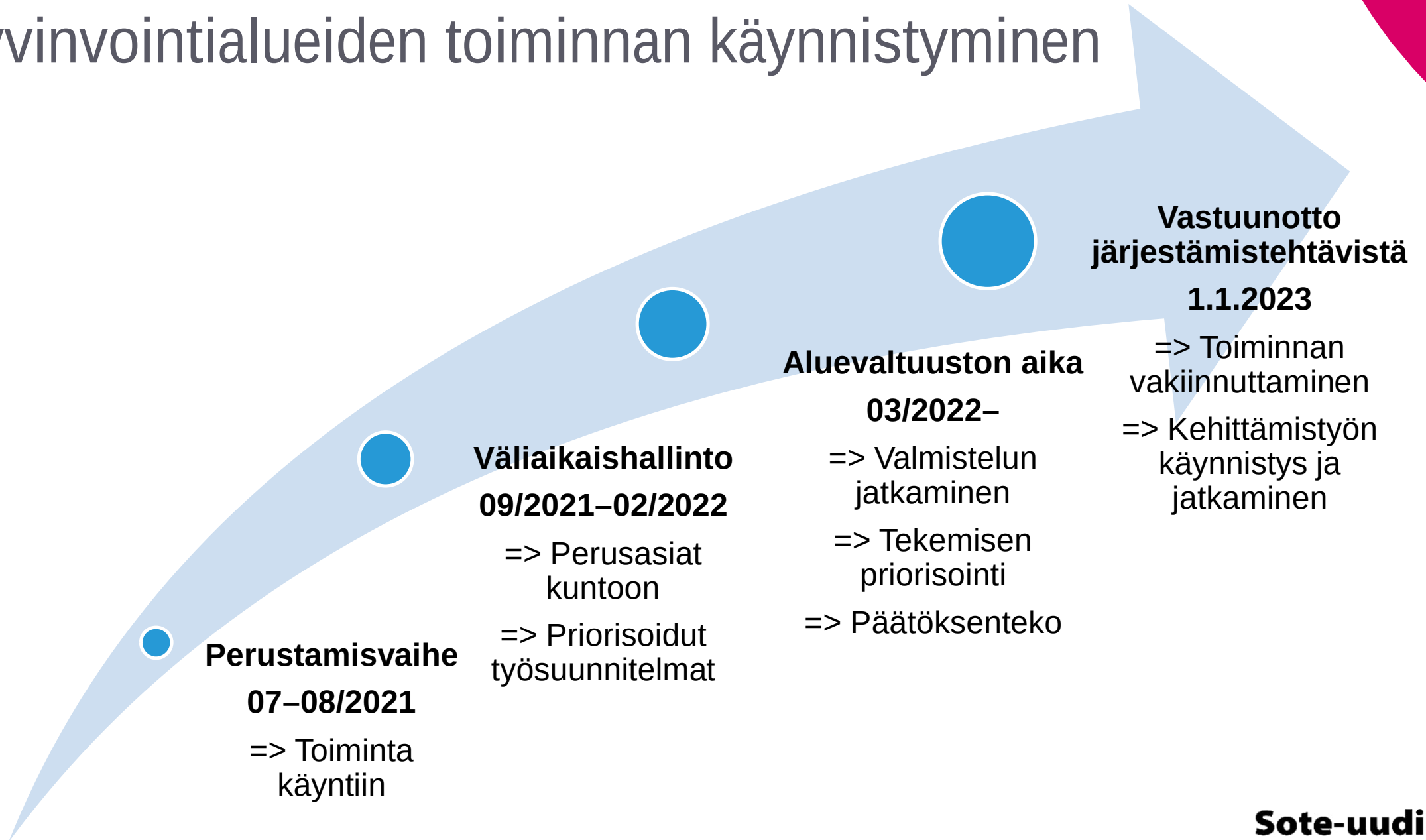
Sote-tulevaisuuspäivä
21.4.2022

Kari Hakari, osastopäällikkö
STM

Sote-uudistus

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen

Yhteenveto alueellisen toimeenpanon etenemisestä

- **Toimeenpano etenee kaikilla alueilla suunnitelman mukaisesti. Alueelliset riskit liittyvät erityisesti poliittiseen päätöksentekoon sekä talous- ja henkilöstöhallinnon (TAHE) järjestelmien toimittajien toimituskykyyn.**
- Alueilla on tehty ICT:n välttämättömien tehtävien priorisointia ja toimeenpano etenee pääosin aikataulun mukaisesti. Lisärahoitus on vauhdittanut toimeenpanoa ja lähes kaikki alueet näkevät rahoituksen toistaiseksi riittävänä.
 - Osa hyvinvointialueista tulee olemaan aluksi riippuvainen kuntien ICT-perusinfra 1.1.2023 jälkeenkin.
 - TAHE-järjestelmien suunnitelmat ovat edenneet. Häiriöihin on kuitenkin varauduttava vuoden vaihteessa. Alueet myös tekevät yhteistyötä samojen isojen toimittajien kanssa. Tähän liittyy riskinä mahdolliset toimitusvaikeudet.
- Palveluiden järjestämisen osalta työ yhdenmukaisten palveluiden turvaamiseksi esim. asiakkuuksien jatkuvuuden varmistamiseksi ja palvelukriteerien yhdenmukaistamiseksi on aloitettu.
- Kunnilta ja kuntayhtymiltä on pääosin saatu hyvin henkilöstö- ja omaisuussiirtoihin sekä sopimuksiin liittyviä selvityksiä, mutta analysointi on vielä kesken ja aikataulu tulee olemaan tiukka.
 - Erityisesti hallinnon ja tukipalveluhenkilöstön siirtymiseen liittyy haasteita. Hallinnon resurssit ovat jo nyt alueilla ohuet ja siirtyvät henkilöstömäärät eivät ole vastanneet hyvinvointialueelle siirtyviä tehtäviä.
- Toimeenpanoa tehdään hyvin poikkeuksellisissa olosuhteissa kahden vuoden pandemia-ajan ja nykyisen turvallisuuspoliittisen tilanteen vuoksi. Alueet ovat kiinnittäneet entistä enemmän huomiota tietoturvallisuuteen ja mahdollisiin kyberuhkiin.
- Valmistelu poikkeustilanteessa vaikuttaa valmistelijoiden jaksamiseen. Tilannetta seurataan mm. TTL:n kyselyn avulla.
 - Ensimmäisten tulosten (vastausprosentti 37 %) mukaan yli 70 % innostuu usein työstään, kohtuutonta työmäärää kokee lähes kaksi kolmasosaa, hyvin palautuvia on vain joka kolmas.

Alueellisen toimeenpanon valmiusaste 3/22

	Hallinto, talous ja tukipalvelut	Johtaminen ja osaaminen	Palveluiden järjestäminen	Yhdyspinnat	ICT
Tehtävien lkm yht.	111	41	36	57	67
Etelä-Karjala	45 %	39 %	50 %	98 %	22 %
Etelä-Pohjanmaa	57 %	54 %	31 %	14 %	13 %
Etelä-Savo	34 %	20 %	44 %	40 %	10 %
Helsinki	52 %	73 %	57 %	86 %	79 %
HUS	38 %	31 %	48 %	5 %	68 %
Itä-Uusimaa	44 %	27 %	23 %	5 %	7 %
Kainuu	19 %	27 %	28 %	40 %	19 %
Kanta-Häme	35 %	7 %	6 %	4 %	13 %
Keski-Pohjanmaa	23 %	71 %	61 %	42 %	13 %
Keski-Suomi	40 %	24 %	22 %	12 %	4 %
Keski-Uusimaa	73 %	76 %	59 %	75 %	46 %
Kymenlaakso	8 %	39 %	31 %	16 %	18 %
Lappi	40 %	49 %	11 %	16 %	9 %
Länsi-Uusimaa	34 %	17 %	7 %	2 %	4 %
Pirkanmaa	35 %	32 %	69 %	42 %	7 %
Pohjanmaa	32 %	37 %	53 %	11 %	6 %
Pohjois-Karjala	45 %	22 %	31 %	16 %	30 %
Pohjois-Pohjanmaa	25 %	17 %	8 %	5 %	9 %
Pohjois-Savo	36 %	61 %	42 %	56 %	9 %
Päijät-Häme	48 %	68 %	64 %	33 %	6 %
Satakunta	27 %	7 %	3 %	25 %	7 %
Vantaa-Kerava	26 %	12 %	0 %	0 %	4 %
Varsinais-Suomi	29 %	7 %	6 %	5 %	7 %

Alle 25 % tehtävissä valmius siirtä / valmiita

25-49 % tehtävissä valmius siirtä / valmiita

50-75 % tehtävissä valmius siirtä / valmiita

76-90 % tehtävissä valmius siirtä / valmiita

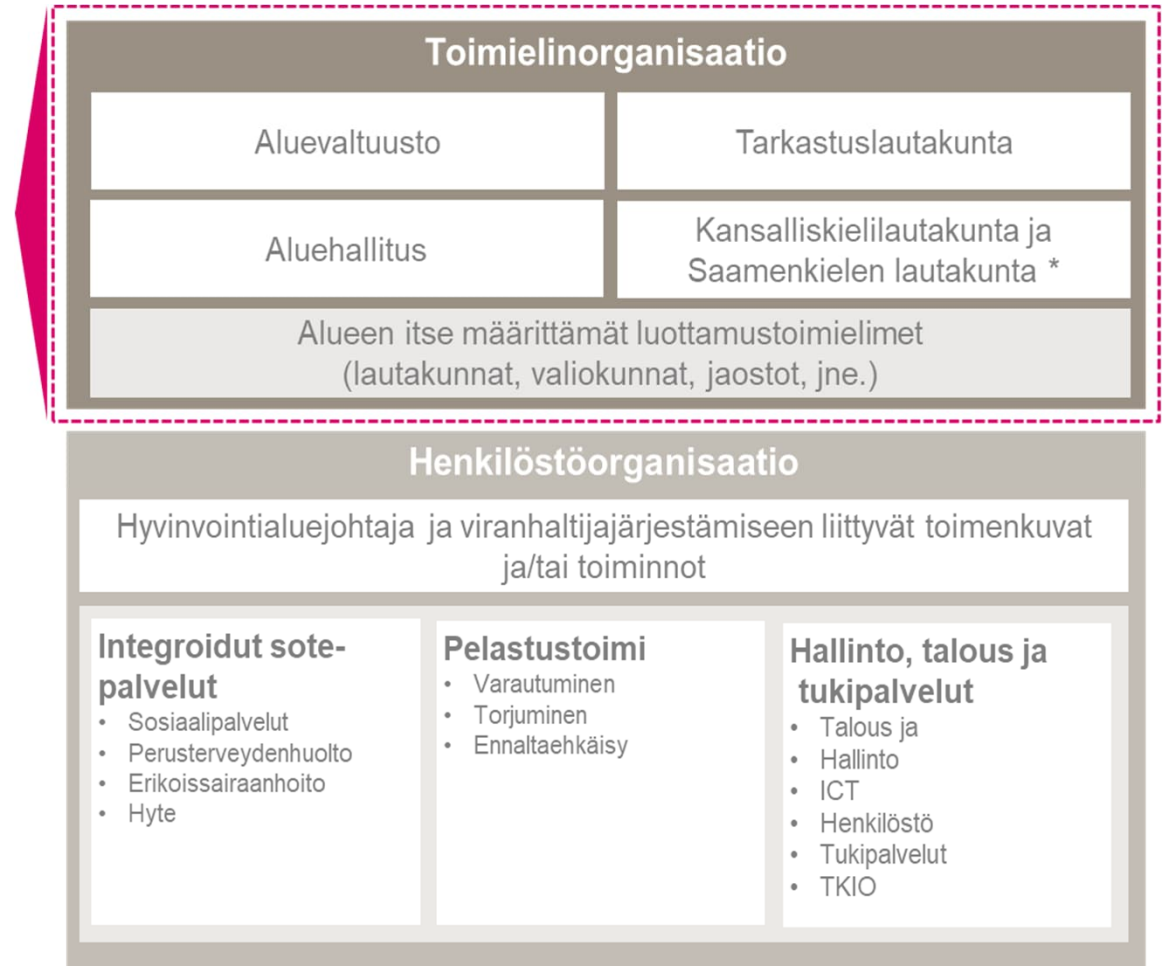

Yli 90 % tehtävissä valmius siirtä / valmiita

State-uudistus

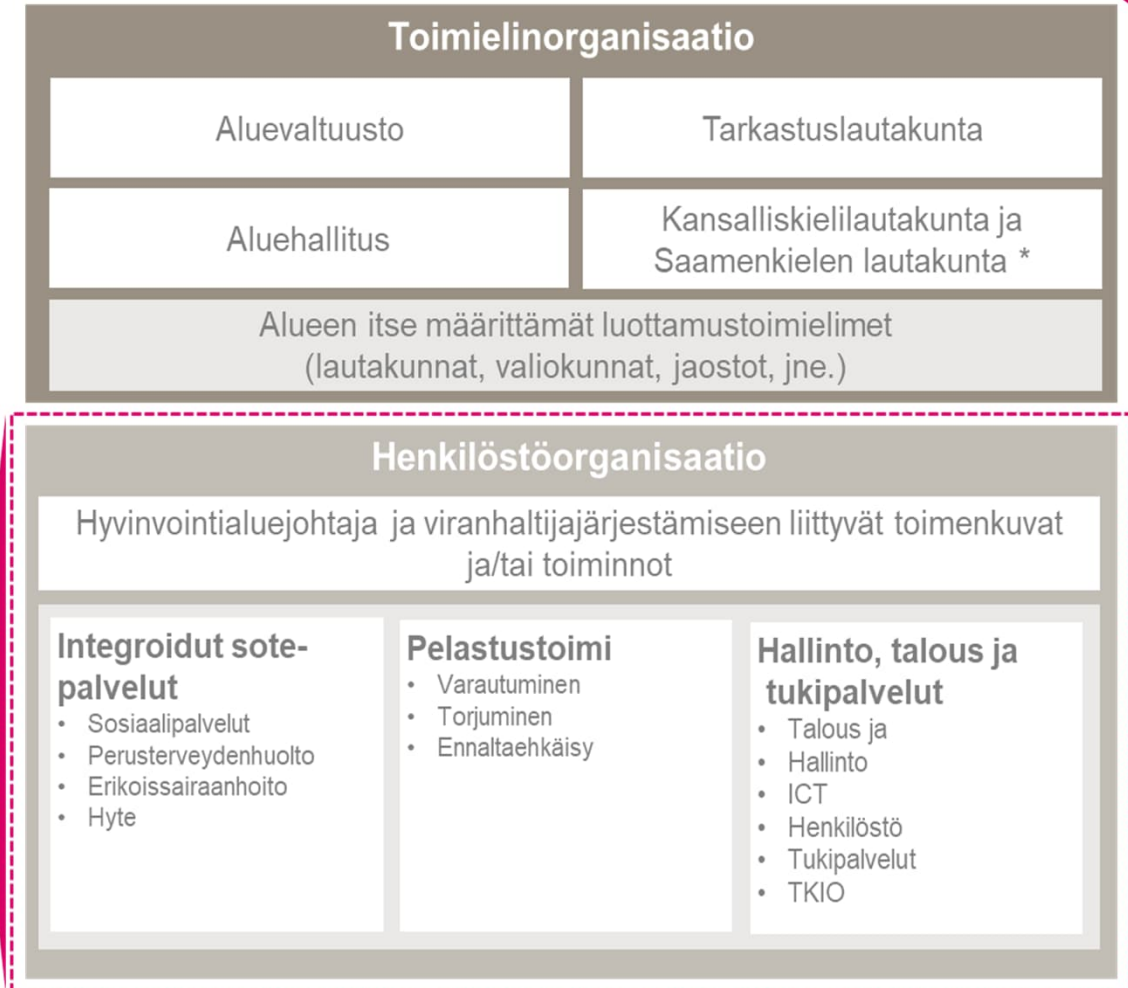
Katsaus hyvinvointialueiden johtamisrakenteisiin 1/2

- Toimielinrakenteiden suunnittelu alueilla jo pitkällä
- Hyvinvointialueille rakentumassa toimielinrakenteita, jotka eroavat erityisesti lautakuntien lukumäärän ja niiden profiilien perusteella - muutamalla alueella suunnitteilla valiokuntamalli
- Lautakuntia/ jaostoja/ valiokuntia keskimäärin 4 per alue, määrät vaihtelevat 3-7 välillä alueittain
- Pääsääntöisesti lautakuntien rooli on esittelevä
- Esimerkkejä yleisimmistä lautakunnista/valiokunnista/ jaostoista: turvallisuus/pelastus (~19), Hyte (~8), tulevaisuus (~7), osallisuus/demokratia (~7)
- Myös integraatio ja elämänkaariajattelu näkyy osalla alueista myös toimielinrakenteissa
- Johtamisjärjestelmän yksityiskohdat täsmentyvät muun muassa hallintosääntöjen ja toimintaohjeiden valmistuessa.

Katsaus hyvinvointialueiden johtamisrakenteisiin 2/2

- Organisaatorakenteissa tunnistettavissa jako kolmeen toiminnalliseen kokonaisuuteen: varsinainen palvelutuotanto, konserni- tai yhteiset palvelut sekä strateginen ohjaus ja kehittäminen. Kahta jälkimmäistä myös yhdistetty.
 - Rakennekuvauksissa tunnistettavissa yhdistelmiä niin linja-, matriisi- kuin verkosto-organisaatioistakin.
- Palvelutuotanto-organisaatioissa noudatetaan pitkälti nykyisen kaltaista organisoitumista (terveyspalvelut, sosiaalipalvelut, pela)
 - Erikoissairaanhoidon ja perusterveyden integraatiota tukevia rakenteita tunnistettavissa
 - Myös sosiaali- ja terveyspalvelut integroivia sekä erityisesti ikäihmisten ja lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuuksia tukevia rakenteita suunnitteilla
- Avainhenkilöiden valintaprosessi käynnistynyt ja johtoryhmätaso tulee olemaan valittu pääosin juhannukseen mennessä

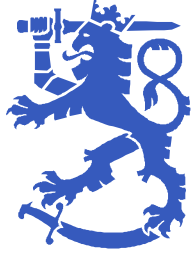

Nostoja ensimmäisistä aluevaltuuston kokouksista

Päivitetty 20.4

- Aluevaltuusto kokoontunut ensimmäisen kerran kaikilla hyvinvointialueilla – monilla jo useasti
 - Aluevaltuustojen työskentely sekä organisoituminen ovat edenneet pääosin hyvin
- Suurimmalla osalla alueista hallintosäätö on hyväksytty vähintään 1. vaiheen osalta – hallintosäännön valmistelu vaiheistettu useampaan osaan usealla alueella
- Strategiatyö on lähtenyt käyntiin monella alueella ja tämän tueksi on perustettu alueiden yhteinen strategiaverkosto
- Hyvinvointialuejohtajan viran perustamisesta on päätetty kaikilla hyvinvointialueilla (pl. Keski-Uusimaa)
- Hyvinvointialuejohtajan virka
 - **Haku käynnissä:** Kainuu, Etelä-Karjala
 - **Haku päättynyt:** Keski-Suomi, Kanta-Häme, Pohjois-Savo, Pirkanmaa, Lappi, Länsi-Uusimaa, Varsinais-Suomi, Päijät-Häme, Pohjois-Karjala, Kymenlaakso, Etelä-Pohjanmaa, Etelä-Savo
 - **Valinta tehty:** Pohjois-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Satakunta, Vantaa-Kerava
 - **Valmistelussa:** Itä-Uusimaa, Keski-Pohjanmaa
 - **Ei päätetty:** Keski-Uusimaa
- Toimialajohtajien valinnat tehdään keväällä sekä syksyllä. Osa alueista valmistelee rekrytointeja rinnakkain, mutta osa alueista odottaa hyvinvointialuejohtajan valintaa

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Uudistuksen toimeenpanon tilannekuva

Sote-tulevaisuuspäivä, 21.4.2022

Muutosjohtaja Ville-Veikko Ahonen

Sote-uudistus

Missä mennään juuri nyt?

Muutoksen mittaluokka kansallisesti:

- ✓ Siirtyvä henkilöstö n. 175 000 henkilöä
- ✓ 150 000–200 000 siirtyvää sopimusta
- ✓ 10 000–15 000 siirtyvää tietojärjestelmää
- ✓ Toimintaan liittyviä tiloja n. 9 000 kappaletta
- ✓ Hyvinvointialueiden vuokraamia tiloja n. 5 000 kappaletta
- ✓ Kertaluonteiset muutuskustannukset: 1,2 - 1,7 mrd. euroa
- ✓ Siirtyviä analogisia tietoaineistoja arviolta 400 hyllykilometriä
- ✓ 1379 aluevaltuutettua + muu luottamushenkilöhallinto
- ✓ ...

Järjestämisvastuun siirtoon **n. 180 arkipäivää**

Valmistelussa keskityttävä välttämättömiin valmistelutoimenpiteisiin – valmius järjestämisvastuun siirtoon pitää olla **kaikilla alueilla** vuoden 2023 alussa

Mitä tehdään alueilla / kunnissa juuri nyt?

- ✓ Valtuuston ja hallituksen päätöksenteko sekä vaikuttamistoimielimet
- ✓ HUS-yhtymän perussopimuksen valtuustokäsittelyt sekä järjestämissopimuksen valmistelut
- ✓ Hyvinvointialuejohtajien rekryt + seuraava organisaatiotaso
- ✓ Sopimusten ja omaisuuden kartoitusten läpikäynti
- ✓ Tukipalveluiden järj. yhdessä alueen kuntien kanssa
- ✓ Välttämättömien talous- ja henkilöstöhallinnon sekä ICT-palveluiden käyttöönottoprojektit
- ✓ Talouden valmistelu 2023 talousarvio ja pidemmän ajan taloussuunnitelma
- ✓ Palveluiden häiriöttömän siirron valmistelu ja sisällöllinen kehittäminen nykyisten järjestämisvastuullisten kanssa
- ✓ Yhdyspintojen valmistelu kuntien kanssa (esim. hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen)
- ✓ Viestintä: henkilöstö, asukkaat, järjestöt, yritykset jne.

Ajankohtaisia asioita VM:stä

- Lisärahoitus valmisteluun jaettu
- Valmistelurahoituksen riittävyys seurannassa
- Vuokra-asetus julkaistu ja UKK:ta päivitetään
- Rahoituslaskelmat julkaistu
- Rahoituslain muutokset valmistelussa
- ”Sote-korjaussarja” eduskunnassa
- Lainanottovaltuutta koskevat laskelmat, arvio toukokuu
- Toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksen valmistelut
- Ministeriön ohjaustehtävät valmistelussa

Ajankohtaisia viestejä

- Turvallinen ja mahdollisimman häiriötön siirtymä ykköstavoite:
 - Henkilöstö (viestintä, osallistaminen ja muutosvalmennus)
 - Riittävä henkilöstö sekä kuntiin että hva:ille (erit. hallinto- ja tukipalvelut)
 - Jatkuvuuden varmistaminen erit. ICT (myös kuntia tarvitaan)
 - Päätöksenteko: yhtä aikaa malttia, mutta myös kriisitietoisuutta aikataulusta
- Talouden ja toiminnan suunnitteluun realismia – ”ei toiveiden tynnyreitä”
- Aikaikkuna isoille lainsäädäntömuutoksille ennen v. 2023 alkua mennyt

Kuntaliiton sote-tulevaisuuspäivä 21.4.2022 - rahoitus- ja talouskysymykset

Resurssien kohdentaminen – case Pohjois-Pohjanmaa

Anu Vuorinen, sote-palveluiden järjestämisen valmistelija
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Puheenvuoron
aiheet

Strategia ohjaa
resurssien
kohdentamista

Tasapainoisen
talouden
reunaehdot ja
järjestämissuun-
nitelma muutos-
ohjelmana

Hyvinvointi-
alueiden ja
ministeriöiden
yhteinen
talousverkosto

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

www.pohjois-pohjanmaanhyvinvointialue.fi

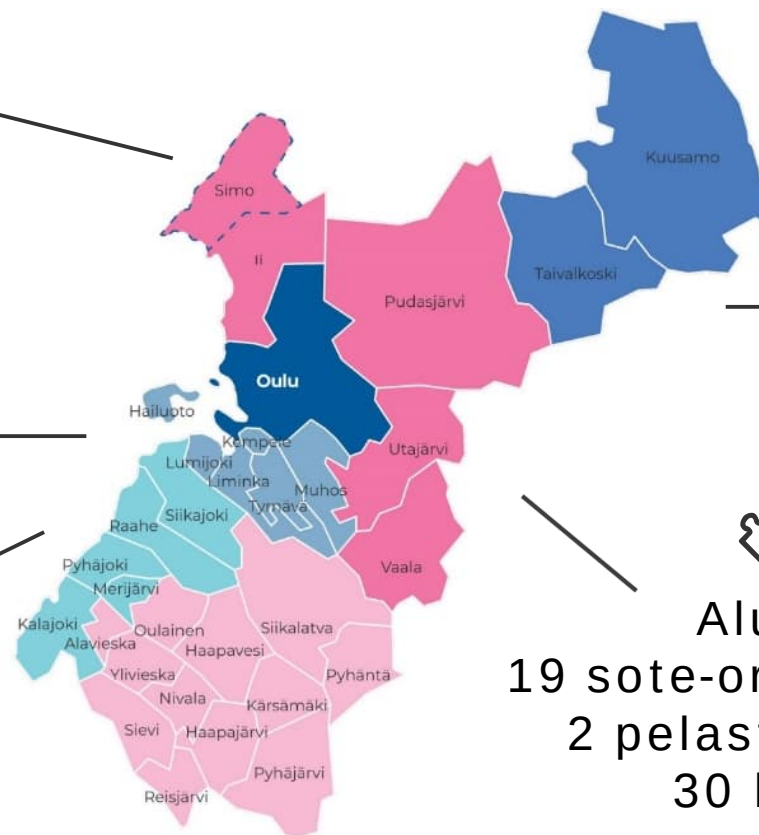
Asukkaita
n. 415 600

Nettobudjetti yli
1,6 miljardia

Työntekijöitä
n. 18 500

Yliopistosairaala-
hyvinvointialue

Alueella
19 sote-organisaatiota
2 pelastuslaitosta
30 kuntaa

Missä
meidän on
onnistuttava

Vuosien 2023-2025 painopisteet ja strategiset periaatteet, jotka linjaavat johtamista, poliittista ohjausta ja kehittämistä

Ihmistä varten

1. Osallisuus, varhainen tuki, onnettomuuksien ennaltaehkäisy sekä omaehtoinen terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden parantaminen painottuvat
2. Palvelut ovat tarpeenmukaiset
3. Palvelujärjestelmä on yhteen sovitettu eri toimijoiden välillä

Vaikuttavasti yhdessä

4. Osaamisen ja resurssien jakaminen vahvistavat ennaltaehkäisyä ja perustason palveluja
5. Palvelujen verkostoa uudistetaan yhteistyössä yritysten ja järjestöjen kanssa siten, että se vastaa palvelutarpeita, onnettomuusuhkia väestökehitystä ja alueellisia erityispiirteitä
6. Hyvinvointialueen kustannuskehitys vastaa rahoitusta

Parhaat osaajat

7. Henkilöstö osallistuu ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan ja palvelujen kehittämistyöhön
8. Hyvinvointialue on arvostettu työnantaja ja kouluttaja
9. Johtaminen tukee henkilöstön työhyvinvointia ja osaamisen kehittämistä

Rohkeasti uutta

10. Johtamis- ja toimintamallit uudistuvat vastaamaan palvelutarpeita sekä resurssien vaikuttavaa käyttöä
11. Tieto, tutkimus ja käytännön kokeilut ohjaavat toimintaa kohti vaikuttavia toimintamalleja
12. Uudistaminen kuuluu kaikille

Luonnos. Aluevaltuuston päätöksenteossa 2.5.2022.

Hyvinvointialueen strategia ohjaa resurssien kohdentamista

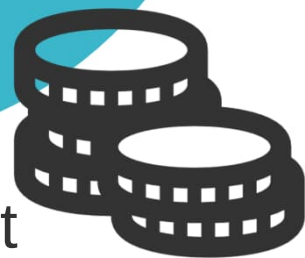

Esimerkkejä toimenpiteistä

- ✓ Ohjaamme tarvittavat resurssit **perustason palvelujen vahvistamiseen** hyödyntäen sähköisten palveluiden, työtapojen uudistamisen ja koulutuksen mahdollisuuksia.
- ✓ Kohdennamme resurssit hyvinvointialueella **palvelutarpeiden, väestökehityksen, turvallisuus- ja onnettomuusuhkien sekä alueellisten erityispiirteiden perusteella ympäristön ja talouden kannalta kestävästi**.
- ✓ Toteutamme hyvinvointialueen palvelut **yhteistyössä yritysten ja järjestöjen kanssa**.
- ✓ Kokoamme yhteen **vaativaa erityisosaamista edellyttävät palvelut** henkilöstön riittävyyden ja osaamisen turvaamiseksi.

Pohjois-Pohjanmaa
+56,4
milj. €
vuoden 2022 tasossa

VM:n laskelmat
13.4.2022

Mutta...

- ✓ Siirtymätasauksen vuoksi kasvava rahoitus toteutuu täysimääräisesti vasta vuonna 2028
- ✓ Vuoden 2022 siirtyvien kustannusten taso sisältää paljon epävarmuustekijöitä
- ✓ Historiallinen kustannuskasvu on ollut n. 4,5 – 5,5 %
- ✓ Katettava heti vuodesta 2023 lähtien muutoskustannukset ja sairaalainvestoinnin poistot
- ✓ Rahoitus tarkentuu vielä kesällä 2022

Sopeutustarpeeksi vuodelle 2023
arvioitu n. **35-50 milj. €**

Siirrytään suoriteperusteisesta talous- ja johtamisjärjestelmästä tarveperusteiseen raamibudjettimaailmaan

Resurssien kohdentaminen ja tasapainotustavoitteiden asettaminen

Lähtökohtana palvelujen yhteensovittaminen ja palveluketjujen tarkastelu

Reunaehdoja, mm.

1. Rahoitusraami ja kansallinen ohjaus
2. Strategian linjaukset
3. Muutuskustannusten ja investointien kattaminen
4. Lainsäädännön muutokset
5. Palvelutarpeet ja ennusteet, väestökehitys
6. Siirtyvä henkilöstö ja kiinteistöt

Linjauksia, mm.

1. Resursointi kehittämistyöhön
2. Tasapainotustavoitteiden kohdentuminen
3. Monituottajuuden linjaukset
4. Palveluverkon, peittävyyksien jne. arviointi ja muutostarpeet
5. Soten ja pelan rahoituksen suhde

Edellyttää strategista läpileikkaavaa ohjausta ja vahvaa tiedolla johtamista

Oulun kaupungin esimerkki palveluketjusta: yli 75-vuotiaiden sosiaali- ja terveystalvet

	TP 2019	TP 2020	TP 2021
yli 75 v menot, 1000 €	184 791	194 759	208 941
Menot, muutos, 1000 €	9 778	9 968	14 182
Menot, muutos %	5,6 %	5,4 %	7,3 %
yli 75 v väestö	13 481	14 228	15 058
yli 75 v väestö muutos	411	747	830
yli 75 v väestö muutos %	3,1 %	5,5 %	5,8 %
€/yli 75 v	13 708	13 688	13 876
€/yli 75 v muutos	318	-19	187
€/yli 75 v muutos %	2,4 %	-0,1 %	1,4 %

Asukaskohtaiset menot kasvoivat 1,4 % ja kokonaismenot n. 14,2 M€, 7,3 % edellisvuodesta.

Kun laskennalliset koronakustannukset eliminoidaan vuosilta 2020 ja 2021, kokonaismenot kasvoivat n. 12,2 M€ ja asukaskohtaiset menot kasvoivat n. 0,5 % vuonna 2021.

Kasvua on etenkin ikäihmisten kotihoidon ja asumispalveluiden sekä avosairaanhoidon, somaattisen erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon sairaalahoidon menoissa. Ikäihmisten laitoshoidon menot ovat laskeneet edellisvuodesta.

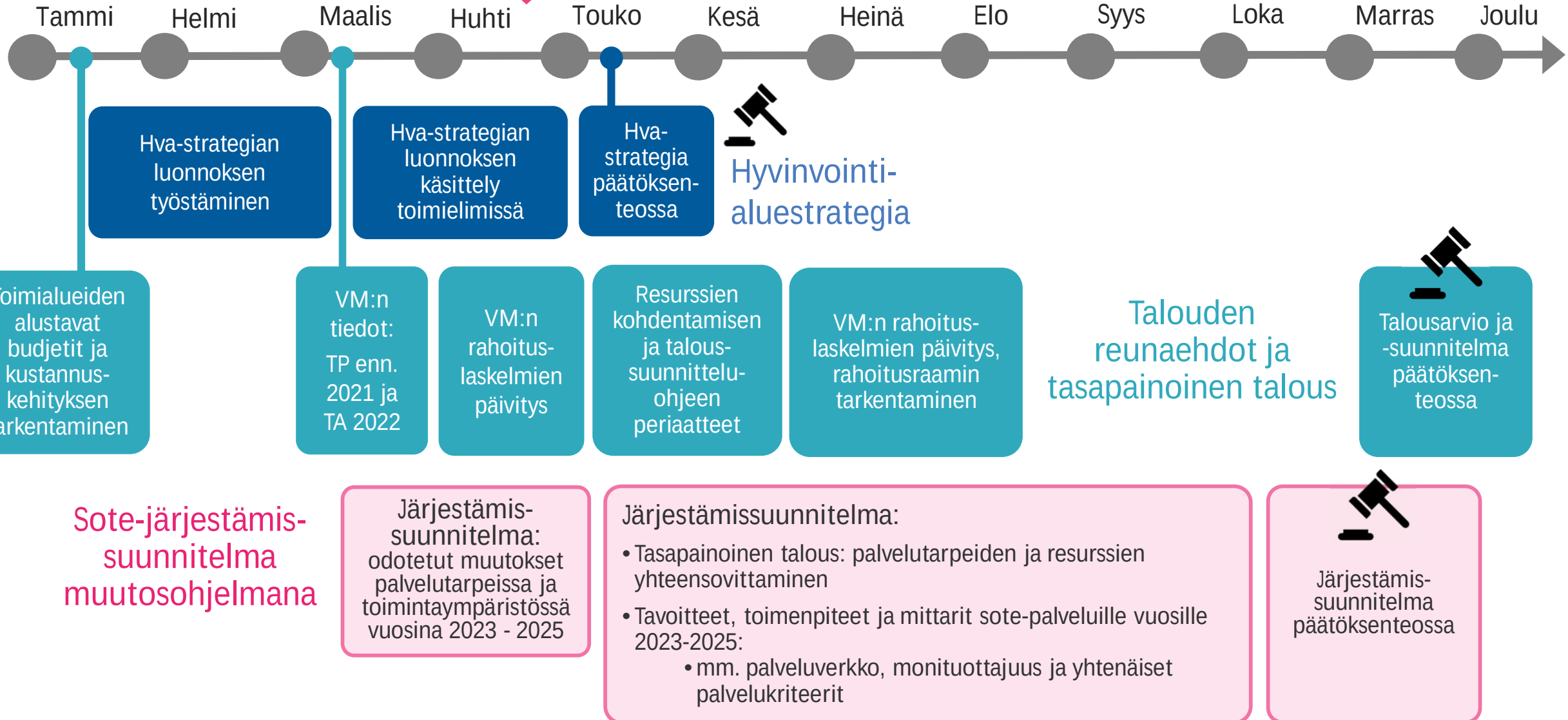
Koronakustannukset nostavat avosairaanhoidon menoja. Tehostetun palveluasumisen asiakkaiden ateriamaksujen siirtyminen 1.7. alkaen kunnan maksettavaksi nostaa osaltaan ikäihmisten asumispalveluiden kustannuksia.

Palvelukokonaisuudet, toimintakulut €	2019	2020	2021	Muutos 2019-2020	Muutos %	Muutos 2020-2021	Muutos %
Avosairaanhoito	9 719 000	11 702 000	14 197 000	1 983 000	20,4 %	2 495 000	21,3 %
Ikäihmisten asumispalvelut	42 546 000	46 103 000	51 680 000	3 557 000	8,4 %	5 577 000	12,1 %
Ikäihmisten hyvinvointia edistävät palvelut	685 000	476 000	124 000	-209 000	-30,6 %	-352 000	-74,0 %
Ikäihmisten kotihoito	28 101 000	31 545 000	33 806 000	3 444 000	12,3 %	2 261 000	7,2 %
Ikäihmisten laitoshoido	23 124 000	23 053 000	21 006 000	-71 000	-0,3 %	-2 047 000	-8,9 %
Ikäihmisten omaishoito	5 523 000	5 549 000	5 879 000	26 000	0,5 %	330 000	5,9 %
Kehitysvammaisten palvelut	1 351 000	1 268 000	1 406 000	-83 000	-6,1 %	138 000	10,9 %
Kuntoutus	1 990 000	1 615 000	2 032 000	-375 000	-18,8 %	417 000	25,8 %
Mielenterveyspalvelut	750 000	712 000	819 000	-38 000	-5,1 %	107 000	15,0 %
Muut ikäihmisten kotona asumista tukevat palvelut	3 220 000	2 638 000	2 745 000	-582 000	-18,1 %	107 000	4,1 %
Perusterveydenhuollon sairaalahoido	25 764 000	25 719 000	28 241 000	-45 000	-0,2 %	2 522 000	9,8 %
PPSHP Psykiatrinen erikoissairaanhoito	1 449 000	1 052 000	1 287 000	-397 000	-27,4 %	235 000	22,4 %
PPSHP Somaattinen erikoissairaanhoito	35 366 000	38 155 000	39 913 000	2 789 000	7,9 %	1 758 000	4,6 %
Suun terveydenhuolto	1 010 000	1 010 000	1 208 000	0	0,0 %	198 000	19,6 %
Vammaisten palvelut	3 514 000	3 357 000	4 253 000	-157 000	-4,5 %	896 000	26,7 %
Muut palvelut	679 000	805 000	345 000	126 000	15,7 %	-460 000	-57,1 %
Palvelukokonaisuus	184 791 000	194 759 000	208 941 000	9 968 000	5,4 %	14 182 000	7,3 %

TAVOITE:

Yli 75-vuotiaiden sosiaali- ja terveystalveluiden kokonaiskustannukset €/75 vuotta täyttänyt asukas laskevat pitkällä aikavälillä ja vuonna 2021 kustannukset nousevat enintään 1 %.

Pohjois-Pohjanmaan strategiatyön vuosikello 2022

Hyvinvointialueiden ja ministeriöiden yhteinen talousverkosto

Pohjois-Pohjanmaa
ja Kanta-Häme toimivat
vetureina

Tapaamisissa mukana n.
60 osallistujaa

Petrus Kukkonen
Kanta-Häme

Mukana hyvinvointialueiden
talousjohto ja keskeiset
asiantuntijat, ministeriöiden
avainhenkilöt sekä mm.
Kuntaliiton asiantuntijat

Avoin vuoropuhelu
ja benchmarking
talouden erityiskysymyksistä
hyvinvointialueiden ja
ministeriöiden välillä

Mukaan verkostoon? → anu.vuorinen@oulunkaari.com, petrus.kukkonen@hame.fi

- ✓ Tarvitaan strategia ja muutosohjelmat, jotka ohjaavat resursseja vaikuttavasti.
- ✓ Tarvitaan toiminta- ja ajattelumallin muutos tarveperustaisen raami- budjetoinnin maailmaan.
- ✓ Tarvitaan keinot välttää osaoptimointi.
- ✓ Tarvitaan rohkeaa ja tulevaisuuteen katsovaa päätöksentekoa.

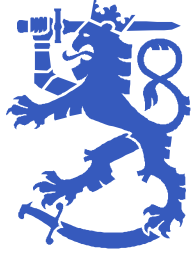
Nostot lopuksi

Kiitokset!

www.pohjois-pohjanmaanhyvinvointialue.fi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Päivitettyt kuntien sote-rahoituslaskelmat

Kuntaliiton sote-tulevaisuuspäivä
21.4.2022
Unna Heimberg, VM/Kunta- ja aluehallinto-osasto

Sote-uudistus

Uudistuksen periaatteet kuntien rahoituksen näkökulmasta

- Kunnista siirretään hyvinvointialueille koko maan tasolla yhtä paljon kustannuksia ja tuloja vuoden 2022 poikkileikkaustilanteen mukaisesti
- Tuloja siirretään valtionosuuksista, veromenetysten korvauksista, yhteisöverosta ja loput kunnallisverosta
 - → Kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia alennetaan yhtä paljon, jotta verovelvollisen verorasite ei muuttuisi
- Kuntakohtaisesti siirtyvissä kustannuksissa ja tuloissa on eroja
 - Muutoksia rajataan ja tasataan malliin sisältyvien tasauselementtien avulla

Koko maan tasoinen sote-siirtolaskelma on päivitetty kevään 2022 aikana

- Edellinen päivitys tehtiin toukokuussa 2021
- Siirtolaskelmassa on huomioitu seuraavat muutokset:
 - Kustannustiedot pohjautuvat kuntien TPA2021 ja TA2022 kyselytietoihin tammikuulta 2022 (vrt. 5/2021: TA2021 ja TS2022)
 - VM:n valtionosuudet, vuoden 2022 päivitetty tieto
 - Verotulomenetysten korvaukset, vuoden 2022 päivitetty tieto
 - Verotiedot, VM:n vuoden 2022 arvioita
 - **Päivitetty kunnallisveroprosentin leikkuuosuus: 12,64 %-yksikköä**

Siirtyvät erät ja kunnallisveroprosentin leikkaus - vertailu kevään 2021 ja 2022 laskelmien välillä

Siirtyvät erät	Kevät 2021	Kevät 2022	Muutos
Siirtyvät kustannukset	20,63 mrd. €	21,23 mrd. €	0,6 mrd. €
Leikattava valtionosuus (sote-osat)	5,32 mrd. €	5,36 mrd. €	0,04 mrd. €
Leikattava veromenetysten korvaus (70 %)	1,84 mrd. €	1,94 mrd. €	0,1 mrd. €
Leikattava yhteisövero (1/3)	0,67 mrd. €	0,82 mrd. €	0,15 mrd. €
Kunnallisverosta leikattavaksi jäävä osuus	12,8 mrd. €	13,2 mrd. €	0,4 mrd. €
Leikattava veroprosentti	12,39 %-yks.	12,64 %-yks.	0,25 %-yks.

Kuntakohtainen tasapainolaskelma kuvaa uudistuksen vaikutuksia kuntien talouteen

- Päivitetyn siirtolaskelman lisäksi kuntakohtaisessa tasapainolaskelmassa on hyödynnetty tuoreimpia tietoja kuntien tasapainotilan kuvaamiseksi ennen ja jälkeen uudistuksen vuoden 2022 tasossa
 - Tasapainotilalla tarkoitetaan vuosikatetta poistojen jälkeen
- Päivitettyjen tietojen myötä uudistuksen kuntakohtaiset vaikutukset muuttuvat joissakin tapauksissa merkittävästi
 - Päivitetyt kustannustiedot (puoliksi toteumaan perustuvat) ja uudet tuloarviot vaikuttavat kuntien talouden tasapainon muutoksiin ja siirtyvien kustannusten ja tulojen erotukseen
- Uudistuksesta aiheutuvia vaikutuksia kohtuullistetaan:
 1. Siirtyvien kustannusten ja tulojen erotuksen muutosrajoitin (+/- 60 % erotuksesta)
 2. 5 vuoden porrastetusti aleneva siirtymätasaus ja toistaiseksi pysyvä muutostasaus (muutos enintään +/- 60 €/asukas)

Tulevat päivitykset kuntien laskelmissa

- Kesäkuussa sote-laskelmiin viedään valmistuneet tilinpäätöstiedot vuodelta 2021
 - Vaikuttavat siirtyvien kustannusten kuntakohtaiseen jakaumaan mutta ei koko maan tasoiseen siirtyvään kustannukseen
 - Päivitys ei vaikuta kunnallisveron leikattavaan osaan (kiinnitetään keväällä)
 - Kesän laskelmien pohjalta määritetään vuoden 2023 rahoitus- ja tasauserät
- Tämän jälkeen sote-laskelmat päivitetään lopullisiksi keväällä 2023, kun vuoden 2022 tilinpäätöstiedot valmistuvat
 - Jos siirtyvien kustannusten taso muuttuu, tehdään tulopuolen täsmäytys valtionosuuden lisäyksenä/vähennyksenä

Laskelmat ja muuta tietoa

- Kuntien rahoituslaskelmat vuoden 2022 tasossa
 - soteuudistus.fi/rahoituslaskelmat
- Uudistuksen vaikutukset kuntiin
 - soteuudistus.fi/vaikutukset-kuntiin
- Vuoden 2023 ennakkollinen valtionosuuslaskelma
 - vm.fi/valtionosuuspaatoksia-ja-laskentatietoja

Kiitos!

Unna Heimberg

Kunta- ja aluehallinto-osasto
Valtiovarainministeriö

Sote-uudistus

Kommenttipuheenvuoro teemasta

Vaikutukset kuntiin

Uudistuksen talousvaikutukset
Sote-tulevaisuuspäivä 21.4.2022

Sanna Lehtonen @SKlehtonen

Sote-laskelmien päivitys 4/22 muuttaa
monen kunnan lukuja ts. arviota
vuoden 2023 valtionosuudesta verrattuna
edelliseen, 5/21 laskelmapäivitykseen.

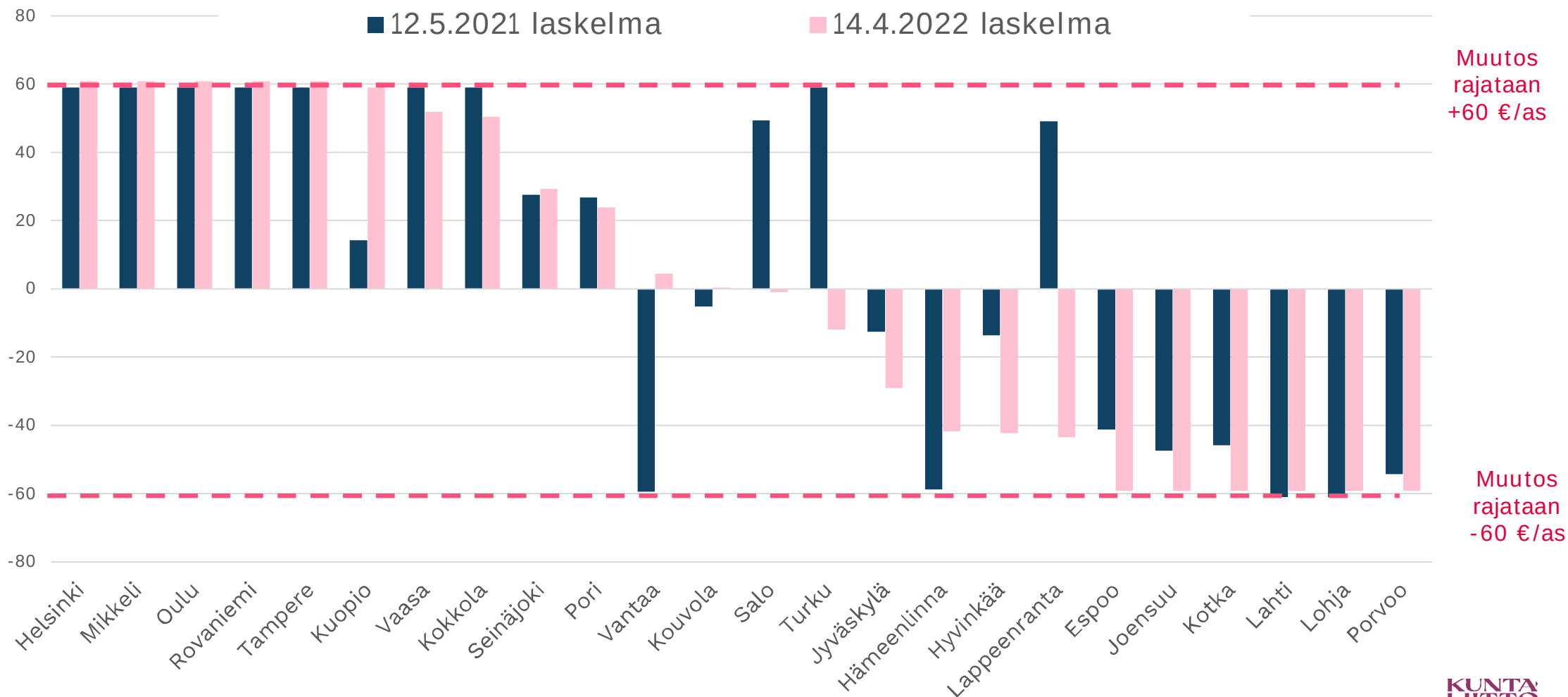
Mahdollisia syitä on useita.

Kts. seuraavat diat

Tarkastelussa siirtyvien kustannusten muutos laskelma- päivityksestä toiseen 5/21 → 4/22 - ääripää

Kunta	Siirtyvät kustannukset		Muutos 5/21 --> 4/22		
	Laskelma 5/21	Laskelma 4/22	milj. euroa	€/asukas	%
Koko maa	20 635	21 234	599	109	3 %
Sodankylä	33,6	45,0	11,5	1 388	34 %
Virolahti	11,2	14,4	3,2	1 040	29 %
Kaskinen	5,6	7,2	1,5	1 211	28 %
Pyhäntä	6,2	7,3	1,1	704	18 %
Liminka	26,3	30,5	4,2	413	16 %
Miehikkälä	8,0	9,2	1,2	667	16 %
Isokyrö	16,6	19,2	2,6	577	16 %
Kerava	112,9	129,4	16,5	444	15 %
Suomussalmi	37,9	43,0	5,1	667	13 %
Utsjoki	6,1	7,0	0,8	671	13 %
...	...	...	...	...	...
Petäjävesi	13,7	13,1	-0,6	-160	-4,4 %
Espoo	915,1	873,8	-41,3	-141	-4,5 %
Turku	758,4	719,8	-38,6	-199	-5,1 %
Pomarkku	9,7	9,1	-0,5	-257	-5,5 %
Posio	21,6	20,2	-1,4	-436	-6,3 %
Oripää	5,5	5,1	-0,3	-262	-6,4 %
Hailuoto	5,0	4,6	-0,3	-348	-6,7 %
Teuva	24,7	22,9	-1,8	-364	-7,4 %
Asikkala	32,6	30,1	-2,5	-308	-7,6 %
Lestijärvi	4,0	3,1	-0,9	-1 240	-22 %

Talouden tasapainotilan muutos (€/as) suurimmissa kaupungeissa

Sote-uudistuksen laskelmat päivitettiin 4/22

Miksi kunnan sote-laskelmat muuttuvat?

- Uusi laskelma (4/22) on parempi ts. lähempänä ”totuutta” kuin vanha (5/21)
 - TA21 → TPA21 (ja edelleen → TP21)
 - TS22 → TA22 (ja edelleen → TP22)
- Kunnasta hyvinvointialueelle siirtyvien tehtävien kustannukset (tai tuotot) ovat muuttuneet *suhteessa koko maan keskimääräiseen* muutokseen. Laskenta tehdään nettoperiaatteella (kustannukset – tuotot).
- Laskennassa huomioon otettavat tulot ts. kunnan valtionosuus, verotulomenetysten korvaus tai yhteisöveron tuotto on muuttunut *suhteessa koko maan keskimääräiseen* muutokseen
- Kunnan veropohja on muuttunut *suhteessa koko maan keskimääräiseen* muutokseen

Laskelmat eivät huomioi milteään osin kunnille uudistuksesta aiheutuvia muutuskustannuksia

- ICT-kustannukset infrastruktuurin muuttuessa
- Muutokseen valmistautuminen, konsulttiselvitykset
- Sopeutustarve ja sopeuttamisen ongelma; riski päällekkäisistä toiminnoista
- Konsernin yhtiöjärjestelyt ja yhtiöittämisselvitykset
- Yksikkökustannusten nousu volyymin pienentyessä (ml. ostopalvelut, hankinnat)
- Kiinteistöriskin realisoituminen siirtymäkauden jälkeen
- ...

Yhdeksän (9)
kunnan
valtionosuus
2023→
negatiivinen!

Kuntien vuosien 2021 ja 2022 soten
ja pelastustoimen menot jäävät
pysyvästi vaikuttamaan uuden
kunnan talouteen ts. sivistystoimen
rahoitukseen (isostikin!)
valtionosuuden kautta vuodesta
2023 eteenpäin.

Kuntien
valtionrahoituksen
perusteet tulee
mahdollisimman pian
päivittää vastaamaan
kuntien uutta
tehtäväkenttää
(eikä menneisyyttä!).

Sanna Lehtonen

Kuntatalousasioiden johtaja

Elinvoima ja talous -yksikkö

Suomen Kuntaliitto ry

Toinen linja 14, 00530 Helsinki

+358 9 771 2079, +358 50 575 9090

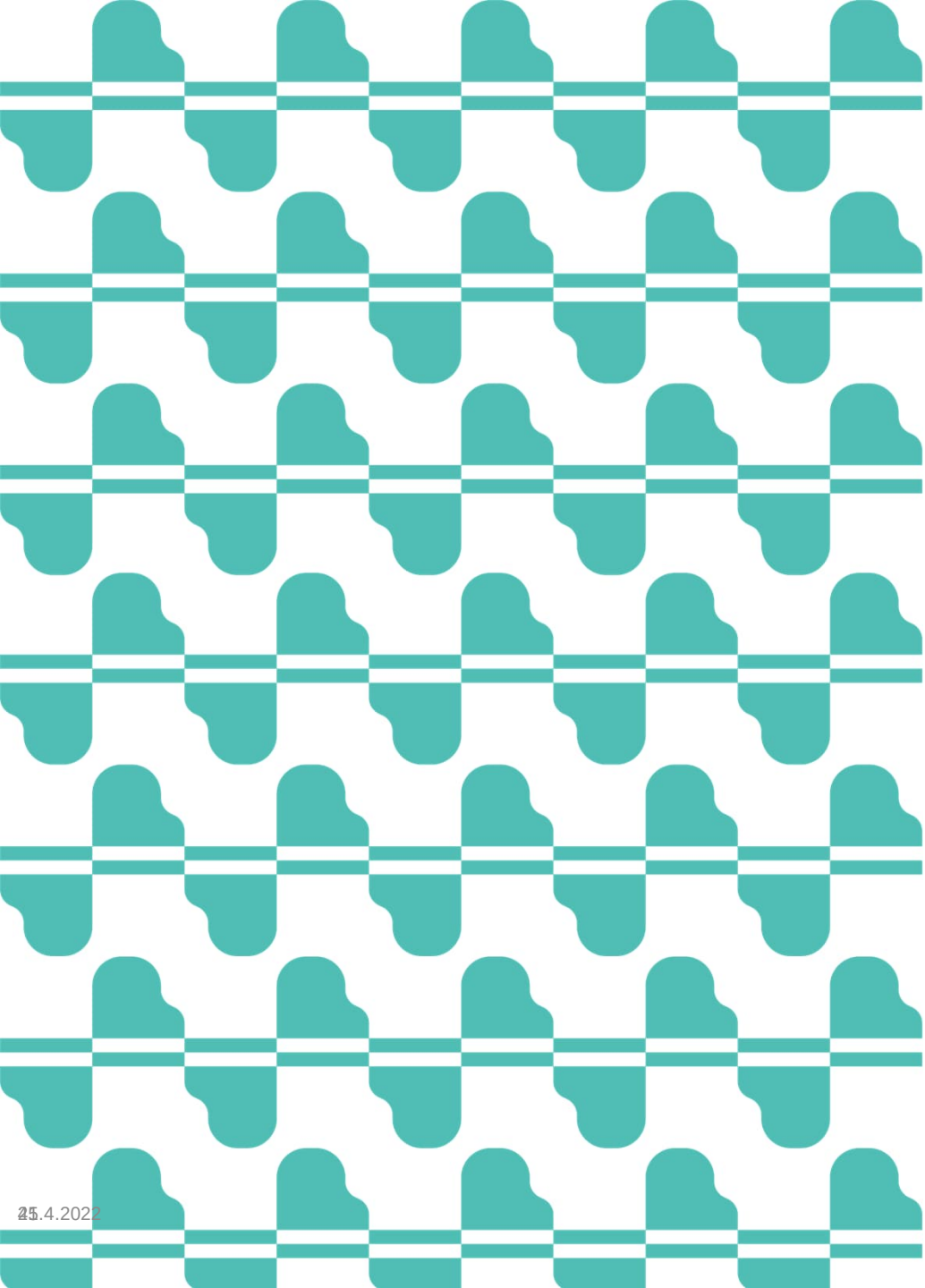
Twitter: @SKlehtonen

Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

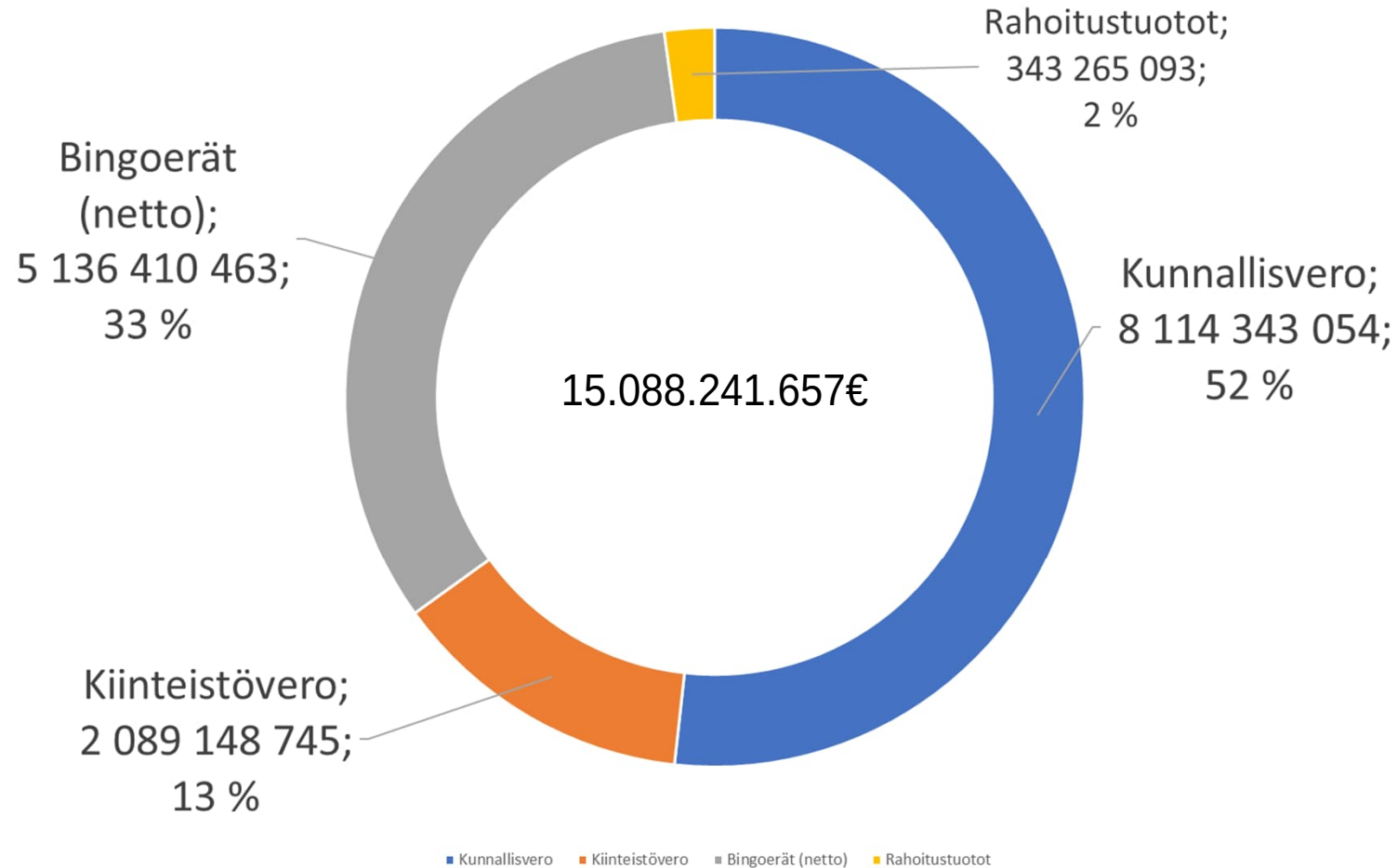
www.kuntaliitto.fi

Muutamia havaintoja laskelmista ja pohdintaa kuntien rahoitusmallin kestävyydestä

Miten 15 miljardia rahoitetaan

Kuntien tehtävien rahoitus

Bingoerät ovat kolmannes kuluista ja niihin sisältyvät:

Yhteisöverotuotot

Valtionosuudet

Valtionosuuksien kompensatiot

Muutosrajoittimet

Siirtymätasaukset

Hassu fakta:

Järvenpäälle kohdistuva muutosrajoitin ja siirtymätasaus on suurempi kuin sen saamat yhteisöverotuotot.

Kuntien eriytyminen veropohjassa

- Yhteisöveron merkitys kunnalle korostuu
 - Harjavalta voi rahoittaa 39% menoistaan yhteisöveroilla, Utsjoki 2%
 - 23 kuntaa voi rahoittaa menoistaan yli 15% yhteisöverotuotoillaan
 - 74 kuntaa voi rahoittaa yli 10%
 - 37 kuntaa saa yhteisöveroista rahoitettu alle 5%
- Myös kuntaveron osalta eriytyminen on suurta
 - Hanko voi rahoittaa 79% menoistaan kuntaveroilla, Lestijärvi 22%
 - Yli 70% rahoitukseen kuntaverolla pääsee 8 kuntaa
 - Yli 60% rahoitukseen pääsee 65 kuntaa
 - 126 kuntaa on uudistuksen jälkeenkin tilanteessa jossa se kattaa alle puolet menoistaan kuntaverolla (Helsinki 52%)
 - Edelleen jää 17 kuntaa joissa alle kolmannes menoista voidaan kattaa kuntaverolla
- Myös kiinteistöverossa on huomattavia eroja kuntien välillä, mutta samankokoisten kuntien kesken vaihteluväli on melko pieni, muutamia poikkeuksia toki on

Yhteisöverolla rahoittajat

Harjavalta	39 %
Hamina	26 %
Porvoo	25 %
Helsinki	24 %
Rautavaara	24 %
Rautjärvi	24 %
Kyyjärvi	22 %
Savukoski	22 %
Vieremä	21 %
Sysmä	20 %
Kaskinen	20 %
Turku	19 %
Multia	19 %
Heinävesi	18 %
Kivijärvi	18 %
Puumala	17 %
Kaavi	17 %
Kangasniemi	16 %
Hanko	16 %
Juupajoki	16 %
Hartola	15 %
Sievi	15 %
Keitele	15 %
Ilomantsi	15 %

Kuinka suhdanneherkäksi kuntatalous voidaan laskea?

- Rahoitustuotot ovat kokonaisuudessa pieni erä, mutta huomattava että se on tällä hetkellä myös etumerkiltään positiivinen.
- Vain kolmanneksella kunnista rahoituserät ovat nettona miinuksella
- Yhteisöverotuottoja saavilla kunnilla on onneksi vahvat taseet, mutta mitä tapahtuisi äärimmäisessä suhdanneshokissa?

Hassu fakta:

Suomen väestöstä yli puolet asuu 16 suurimmassa kaupungissa. Näiden yhteenlasketut nettomenot olivat 2725€/as

Toinen puoli asuu 276 kunnassa. Näiden yhteenlasketut nettomenot olivat 2759€/as

Säästöpotentiaali kuntia kasvattamalla on siis 34€/asukas eli 91 Meur valtakunnallisesti...

Mutta jos mentäisiin Riihimäen 2219€/asukas tehokkuuteen koko maan nykyisestä, niin säästö olisi 522€/as eli melkein kolme miljardia..

Olisiko kuitenkin niin, että lukujen takana oleva data ei vielä riitä tämän hassun rahan jakamiseen...

Hassu fakta:

Helsingin yhteisöverotuotot riittäisivät kattamaan C6 kaupunkeja pienempien nettomenot ja Espoon C21 kaupunkeja pienempien

Hassu fakta:

Eurajoen kiinteistöverotuotot riittävät 82% sen nettomenoista.

Hassu fakta:

Helsingin rahoitustuotot riittävät rahoittamaan esimerkiksi Keravan kaikki menot.

Muutama avoin kysymys

- Kuinka pitkään voidaan jatkaa menettelyllä, jossa hassu raha ja pankkitilille tuleva raha eroavat jatkuvasti vain enemmän toisistaan?
- Millaiseen toimintaan suomalaisia kuntia halutaan kannustaa kun sote lähtee ja TE tulee?
- Kuinka johtamisessa perustellaan toiminnan tehokkuus ja pidetään ympäristö ennakoitavana ja johdonmukaisena, jos kolmannes rahoituksesta ei käytännössä ole kunnan toiminnasta kovin riippuvaista tai asukkaille ymmärrettävää?
- Miten paljon kuntien asemaa voidaan eriyttää sillä, että valtio-kuntasuhteessa rahoitusmalli osuu ”riittävän” tarkasti?
 - Pyöristykset tehdään hassulla rahalla

Enna- koitava				
	Johdon mukai- nen			
		Kannust ava		
			Yhteys tehtä- viin	
				Riittävä

KIITOS

Olli Naukkarinen
kaupunginjohtaja

olli.naukkarinen@jarvenpaa.fi

facebook.com/kjnaukkarinenolli

Twitter: @NaukkarinenOlli

*Järvenpää on viisas ja väkevästi
inhimillinen kaupunki,
joka haluaa luoda syvää
yhteyttä vastaamalla kokijansa
tarpeisiin ja tunteisiin.*

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hyvinvointialueiden päivitettyt rahoituslaskelmat

Kuntaliitto, Sote-tulevaisuuspäivä 21.4.2022
Antti Väisänen
VM/KAO

Ajankohtaista

- Hyvinvointialueiden rahoituslain muutosten HE-luonnos lausunnoilla 21.4 asti
- 13.4 julkaistut hyvinvointialueiden rahoituslaskelmat
 - 1. Vuoden 2022 tasolla tehty poikkileikkauslaskelma
 - 2. Vuoden 2023 tasolle viety rahoituslaskelma

Hyvinvointialueiden rahoituksesta annettu laki, he-luonnos

- Lakisääteiset päivitykset:
 - Vuosittainen palvelutarpeen kasvun arvio vuosille 2023-2026 (Some-malli, 7 §)
 - Terveysten-, vanhusten- ja sosiaalihuollon tehtäväkohtaiset painotukset (13 §)
 - Terveysten-, vanhusten- ja sosiaalihuollon tarvetekijät ja niiden painokertoimet THL:n tutkimukseen perustuen (14 §, lain liite)
- Uutta:
 - Indeksikorotuksen laskentatavan täsmentäminen (8 §)
 - Ehdotetaan rahoituksen määräytymiskriteeriksi yliopistosairaalalisää (3 ja 20 a §)
 - Hyvinvointialuekohtaista rahoitusta tarkistettaisiin kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella (uusi 35 a §)
 - Hyvinvointialueille maksettaisiin vuonna 2024 kertakorvaus, joka vastaa vuoden 2022 tilinpäätöstiedoilla korjatun rahoituslaskelman ja alkuperäisen vuoden 2023 rahoituksen erotusta aluekohtaisesti.

Rahoituksen määräytymistekijät

Rahoituksen määräytymistekijät ja niiden painot		
	Rahoituslaki	HE-luonnos 4/2022
Tekijät	SOTE	SOTE
Palvelutarve	81,45 %	81,45 %
Asukasperusteisuus	13,4 %	11,7 %
Vieraskielisyys	2,0 %	2,0 %
kaksikielisyys	0,5 %	0,5 %
asukastiheys	1,5 %	1,5 %
saamenkielisyys	0,013 %	0,013 %
saaristoisuus	0,113 %	0,113 %
hyte	1,0 %	1,0 %
yliopistosairaala	0,0 %	1,7 %
Tekijät	PELA	PELA
Asukasperusteisuus	65 %	65 %
Riskitekijät	30 %	30 %
Asukastiheys	5 %	5 %

Aineistopäivitykset

- Siirtyvät kustannukset tpe2021-ta2022 keskiarvona skaalattuna vuoden 2022 tasolle
 - Siirtyvät kustannukset kasvaneet 600 miljoonaa euroa vuoden 2021 arvioista
 - Alueelliset erot muutoksissa melko suuria mikä näkyy rahoituslaskelmissa
- THL uusi tutkimus ja päivittyneet tarvekertoimet 2020
- Pelastustoimen riskiruudut ovat hieman päivittyneet (vaikuttaa rahoituksen kokonaistasoon, ei suoraan rahoituslain muutosten vaikutuksia)

Rahoituslaskelmat

- Kaksi laskelmaa
 1. Vuoden 2022 tasossa tehty poikkileikkaukslaskelma
 - Siirtyvät kustannukset 2022
 - Laskennallinen rahoitus 2022
 - Rahoituksen muutos ja siirtymätasaus
 2. Vuoden 2023 rahoituslaskelma
 - Laskennallinen rahoitus vuodelle 2023
 - Edellisen laskelman mukainen siirtymätasaus vuodelle 2023 (+/- 0 euroa)
 - Uusimmat tilasto ym. tiedot
 - Palvelutarpeen kasvu, hintojen muutokset ja tehtävämuutokset vuodelle 2023

Siirtyvät kustannukset ja rahoitus, vuoden 2022 poikkileikkaus (HE-luonnos)

Hyvinvointialue	Siirtyvät kustannukset yhteensä, €	Siirtyvät kustannukset, €/as.	Laskennallinen rahoitus yhteensä €	Muutos laskennallisen rahoituksen ja siirtyvien kustannusten välillä, €	Laskennallinen rahoitus yhteensä € /as.	Muutos laskennallisen rahoituksen ja siirtyvien kustannusten välillä, €/as.	Siirtymätasaus vuonna 2023, €
Helsinki	2 473 030 439	3 765	2 250 652 500	-222 377 939	3 426	-339	222 377 939
Vantaa+Kerava	893 262 635	3 256	905 264 026	12 001 392	3 300	44	-12 001 392
Länsi-Uusimaa	1 539 663 070	3 249	1 545 085 272	5 422 202	3 261	11	-5 422 202
Itä-Uusimaa	338 187 708	3 442	363 895 531	25 707 823	3 704	262	-25 707 823
Keski-Uusimaa	698 908 432	3 506	665 094 304	-33 814 129	3 337	-170	33 814 129
Varsinais-Suomi	1 807 839 325	3 755	1 910 706 961	102 867 636	3 969	214	-102 867 636
Satakunta	887 901 056	4 122	862 724 600	-25 176 456	4 005	-117	25 176 456
Kanta-Häme	658 599 174	3 861	662 914 816	4 315 642	3 886	25	-4 315 642
Pirkanmaa	1 958 095 490	3 745	1 993 050 063	34 954 573	3 812	67	-34 954 573
Päijät-Häme	788 130 833	3 830	828 605 862	40 475 029	4 027	197	-40 475 029
Kymenlaakso	721 294 425	4 430	701 938 167	-19 356 258	4 311	-119	19 356 258
Etelä-Karjala	518 991 906	4 089	500 526 783	-18 465 123	3 944	-145	18 465 123
Etelä-Savo	637 437 809	4 804	595 374 373	-42 063 435	4 487	-317	42 063 435
Pohjois-Savo	1 093 652 848	4 405	1 092 001 400	-1 651 448	4 399	-7	1 651 448
Pohjois-Karjala	664 493 585	4 063	739 854 435	75 360 850	4 524	461	-75 360 850
Keski-Suomi	1 026 659 926	3 766	1 029 547 082	2 887 156	3 777	11	-2 887 156
Etelä-Pohjanmaa	804 446 625	4 187	802 382 413	-2 064 212	4 176	-11	2 064 212
Pohjanmaa	690 443 212	3 927	678 431 608	-12 011 605	3 859	-68	12 011 605
Keski-Pohjanmaa	273 492 365	4 023	290 679 436	17 187 070	4 275	253	-17 187 070
Pohjois-Pohjanmaa	1 582 431 994	3 824	1 638 839 196	56 407 202	3 960	136	-56 407 202
Kainuu	354 183 816	4 942	334 977 753	-19 206 063	4 674	-268	19 206 063
Lappi	822 434 326	4 655	841 034 419	18 600 093	4 761	105	-18 600 093
Manner-Suomi yhteensä	21 233 581 000	3 858	21 233 581 000	0	3 858	0	0

Siirtymätasaus

- Rahoitus = laskennallinen erä +/- siirtymätasaus
- Siirtymätasausa tarkastellaan koko yleiskatteellisen laskennallisen rahoituksen osalta (sote+pela rahoitus)
- Vuosittainen rahoituksen muutos nykytilanteeseen verrattuna siirtymäkaudella on enintään:
 - 1. vuosi: 0 euroa/as
 - 2. vuosi: +/- 10 euroa/as
 - 3. vuosi: +/- 30 euroa/as
 - 4. vuosi: +/- 60 euroa/as
 - 5. vuosi +90 €/as ja – 75 €/as
 - 6. vuosi +150 €/as ja -90 €/as
 - 7. vuosi **+200 €/as** ja **-100 €/as** (toistaiseksi pysyvä siirtymätasaus)
- Enimmäismuutoksen ylittävä osuus tasataan toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauksella.

Rahoituslaskelma vuoden 2023 tasossa

- Ensimmäiset vuoden 2023 tasolle viedyt laskelmat
- Korjaussarjan mukainen siirtolaskelma vuoden 2022 tasossa sis. THL:n uudet tarvekertoimet ja uuden yliopistosairaalatekijän (HE-luonnos). Taustalla siirtyvät kustannukset tpe21 ja ta22
- Tarvekerroin 2020 ennakkotieto
- Väestörakenne 2021
- Palvelutarpeen kasvu+hinnat+tehtävämuutokset kehyspäätösten mukaisesti
- Laskennallinen rahoitus vuoden 2023 tasossa
- Rahoitus yhteensä (laskennallinen + siirtymätasaus)

Rahoituksen tason tarkistus vuodelle 2023

Rahoituksen tarkastus vuoden 2023 tasolle

Rahoituserä	euroa
Sote siirtyvät kustannukset, 2022 taso	20 748 304 000
Pela siirtyvät kustannukset, 2022 taso	485 277 000
HVA-siirtyvät kustannukset yhteensä, 2022 taso	<u>21 233 581 000</u>
HVA-uudet tehtävät, sote	305 700 000
HVA-uudet tehtävät, pela	0
Palvelutarve ja hinnat, sote	773 964 855
HVA-indeksi, pela	12 034 870
sote-rahoitus 2023	<u>21 827 968 855</u>
pela-rahoitus 2023	<u>497 311 870</u>
HVA rahoituksen taso 2023, laskelmaan	<u>22 325 280 724</u>
Rahoituksen kokonaismuutos	1 091 699 724

- Uudet tehtävät jts:n mukaisesti
- Kasvuarvio, THL
- HV-indeksi VM/KO

Arvio laskennallisesta rahoituksesta vuonna 2023

Hyvinvointialue	Asukasluku	Laskennallinen rahoitus yhteensä, euroa	Laskennallinen rahoitus yhteensä, €/as.	Soten laskennallinen rahoitus, euroa	Soten laskennallinen rahoitus, €/as.	Pelan laskennallinen rahoitus, euroa	Pelan laskennallinen rahoitus, €/as.
Helsinki	658 457	2 365 327 639	3 592	2 319 573 161	3523	45 754 478	69
Vantaa+Kerava	276 438	957 404 734	3 463	934 945 800	3382	22 458 935	81
Länsi-Uusimaa	478 919	1 637 951 957	3 420	1 598 658 170	3338	39 293 787	82
Itä-Uusimaa	99 073	384 698 649	3 883	376 154 775	3797	8 543 874	86
Keski-Uusimaa	201 854	706 631 157	3 501	689 252 437	3415	17 378 720	86
Varsinais-Suomi	483 477	2 013 084 299	4 164	1 970 592 807	4076	42 491 491	88
Satakunta	214 281	900 687 621	4 203	879 115 945	4103	21 571 676	101
Kanta-Häme	170 213	693 932 799	4 077	677 983 593	3983	15 949 206	94
Pirkanmaa	527 478	2 109 148 987	3 999	2 062 876 857	3911	46 272 130	88
Päijät-Häme	205 124	866 631 793	4 225	847 669 522	4132	18 962 271	92
Kymenlaakso	161 391	729 787 331	4 522	713 519 361	4421	16 267 970	101
Etelä-Karjala	126 107	521 751 241	4 137	508 994 304	4036	12 756 937	101
Etelä-Savo	131 688	620 015 512	4 708	606 661 142	4607	13 354 370	101
Pohjois-Savo	248 363	1 146 287 626	4 615	1 122 934 442	4521	23 353 184	94
Pohjois-Karjala	163 281	775 380 815	4 749	759 108 296	4649	16 272 519	100
Keski-Suomi	272 683	1 080 416 072	3 962	1 056 016 018	3873	24 400 054	89
Etelä-Pohjanmaa	191 762	840 320 903	4 382	821 532 267	4284	18 788 637	98
Pohjanmaa	176 041	712 709 586	4 049	696 547 298	3957	16 162 288	92
Keski-Pohjanmaa	67 915	304 677 730	4 486	298 177 836	4390	6 499 895	96
Pohjois-Pohjanmaa	415 603	1 726 806 686	4 155	1 688 034 876	4062	38 771 811	93
Kainuu	71 255	349 854 968	4 910	341 163 996	4788	8 690 972	122
Lappi	176 494	881 772 617	4 996	858 455 954	4864	23 316 663	132
Manner-Suomi yhteensä	5 517 897	22 325 280 724	4 046	21 827 968 855	3956	497 311 870	90

Arvio laskennallinen rahoitus + siirtymätasaus vuonna 2023

Hyvinvointialue	Laskennallinen rahoitus	Siirtymätasaus vuonna 2023, euroa	Rahoitus yhteensä vuonna 2023, euroa	Rahoitus yhteensä, €/as.	Siirtyvät kustannukset 2022, euroa	Rahoituksen kasvu 2022-2023, euroa	Rahoituksen kasvu, €/as.	Rahoituksen kasvu, %
Helsinki	2 365 327 639	222 377 939	2 587 705 578	3930	2 473 030 439	114 675 138	174	4,64 %
Vantaa+Kerava	957 404 734	-12 001 392	945 403 343	3420	893 262 635	52 140 708	189	5,84 %
Länsi-Uusimaa	1 637 951 957	-5 422 202	1 632 529 756	3409	1 539 663 070	92 866 685	194	6,03 %
Itä-Uusimaa	384 698 649	-25 707 823	358 990 826	3623	338 187 708	20 803 118	210	6,15 %
Keski-Uusimaa	706 631 157	33 814 129	740 445 286	3668	698 908 432	41 536 853	206	5,94 %
Varsinais-Suomi	2 013 084 299	-102 867 636	1 910 216 663	3951	1 807 839 325	102 377 338	212	5,66 %
Satakunta	900 687 621	25 176 456	925 864 078	4321	887 901 056	37 963 022	177	4,28 %
Kanta-Häme	693 932 799	-4 315 642	689 617 157	4051	658 599 174	31 017 983	182	4,71 %
Pirkanmaa	2 109 148 987	-34 954 573	2 074 194 415	3932	1 958 095 490	116 098 925	220	5,93 %
Päijät-Häme	866 631 793	-40 475 029	826 156 764	4028	788 130 833	38 025 931	185	4,82 %
Kymenlaakso	729 787 331	19 356 258	749 143 589	4642	721 294 425	27 849 164	173	3,86 %
Etelä-Karjala	521 751 241	18 465 123	540 216 364	4284	518 991 906	21 224 458	168	4,09 %
Etelä-Savo	620 015 512	42 063 435	662 078 947	5028	637 437 809	24 641 139	187	3,87 %
Pohjois-Savo	1 146 287 626	1 651 448	1 147 939 074	4622	1 093 652 848	54 286 226	219	4,96 %
Pohjois-Karjala	775 380 815	-75 360 850	700 019 965	4287	664 493 585	35 526 380	218	5,35 %
Keski-Suomi	1 080 416 072	-2 887 156	1 077 528 916	3952	1 026 659 926	50 868 990	187	4,95 %
Etelä-Pohjanmaa	840 320 903	2 064 212	842 385 115	4393	804 446 625	37 938 490	198	4,72 %
Pohjanmaa	712 709 586	12 011 605	724 721 191	4117	690 443 212	34 277 979	195	4,96 %
Keski-Pohjanmaa	304 677 730	-17 187 070	287 490 660	4233	273 492 365	13 998 294	206	5,12 %
Pohjois-Pohjanmaa	1 726 806 686	-56 407 202	1 670 399 484	4019	1 582 431 994	87 967 490	212	5,56 %
Kainuu	349 854 968	19 206 063	369 061 031	5179	354 183 816	14 877 215	209	4,20 %
Lappi	881 772 617	-18 600 093	863 172 524	4891	822 434 326	40 738 199	231	4,95 %
Manner-Suomi yhteensä	22 325 280 724	0	22 325 280 724	4046	21 233 581 000	1 091 699 724	198	5,14 %

Laskelmia päivitetään

- Kesällä 2022
 - Siirtyvät kustannukset tp2021 mukaan
 - Lopulliset tilasto ym. laskentatiedot
 - Rahoituslain HE-luonnos > HE-eduskuntakäsittely?
- Syksyllä talousarvion mukaiset tarkastukset
- Vuoden 2024 rahoitukseen tp2022 mukainen korjaus

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

Tarveperusteinen rahoitus

Sote-tulevaisuuspäivä, Kuntaliitto

Tuukka Holster

21.4.2022

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Tavoitteena arvioida tarve julkisille palveluille, siten että...

- Yleisesti hyväksytyistä tarvetekijöistä (sairaudet) kompensoidaan maan keskimääräistä laatutasoa vastaava rahamäärä, siten että...
 - Huomioidaan mahdollinen muiden sektorien käyttö (esim. varakkaammat käyttää työterveyshuoltoa, yksityistä) julkisten palveluiden tarvetta vähentävänä
 - Tekijöiden, joista ei yleisesti ottaen haluta kompensoida, ei anneta vaikuttaa rahoitukseen
 - Mennyt palvelukäyttö ei kaikilta osin vastaa ideaalia
 - Toisilla alueilla suurempi palvelutarjonta menneen rahoituksen vuoksi
 - Jotkut väestöryhmät käyttävät vähemmän palveluita
- Mitä iloa: tehokkuuteen kannustava, tasa-arvotavoitteita täyttävä budjetointi

Mitä tarvevakioinnissa käytännössä tapahtuu?

- Estimoidaan lineaarisia malleja (OLS), missä henkilötason vuosittaista palvelukäyttöä selitetään sairastavuudella, sosioekonomisilla tekijöillä yms.
 - Mallit TH, VH, SOS
- Mallit antavat ennusteen henkilön euromääräisestä palvelukäytöstä (*normatiivisesti korjattuna* muiden sektoreiden palvelukäytöllä, tarjonnalla jne.)
- Vastaavia malleja käytetään julkisesti rahoitetuissa terveydenhuoltojärjestelmissä esim. Englannissa ja ympäri maailmaa vakuutusperusteisissa järjestelmissä riskin tasaukseen

Yleistä muuttujavalinnasta ja aineistoista

- Muuttujavalinta perustuu osittain tavanomaiseen teoreettiseen/asiantuntemuspohjaiseen esikarsintaan (erityisesti sairausluokitus), osittain empiiriseen ennustekykyyneen
 - **Konsultoitu laajoja asiantuntijaryhmiä!**
- Palvelukäyttöaineisto perustuu hoitoilmoitusrekisterien tietoihin palvelutapahtumista ja arvioihin palvelujen yksikkökustannuksista
- Alueiden aineistotoimitukset ensiarvoisen tärkeitä!

Rahoituskriteerit/tarvetekijät

- Pyritään käyttämään väestön tilaa kuvaavia tekijöitä, jotka ennustavat hyvin henkilöiden tarvetta palveluille, mutta eivät toisaalta ole vahvasti riippuvaisia järjestäjän (maakunnan) toiminnasta (Ellis et al, 2018)
 - Ikä ja sukupuoli järjestäjästä riippumattomia, mutta eivät erityisen hyviä ennustajia
 - Diagnosoitiedot hyviä ennustajia mutta riippuvaisia alueen toiminnasta (rahoitusta ei voida jakaa puuttuvien tietojen perusteella)
 - Lakiin kirjoitettu rahoitusjärjestelmä asettaa kuitenkin kaikille alueille vahvan kannustimen kirjata sairastavuustiedot mahdollisimman kattavasti

Rahoituskriteerit/tarvetekijät

- Suoritetut toimenpiteet (erityisesti saman vuoden) erittäin hyviä ennustajia, mutta yleisesti vahvasti riippuvaisia järjestäjän toiminnasta
 - Kustannuskontrolli heikkenee (*fee-for-service*)
 - Näistä sisällytettiin silti synnytykset, sillä järjestäjä ei voi juuri vaikuttaa niihin
- Käytännössä mallien ennustekyky pohjautuu käytettyyn sairastavuustietoon
- Niiltä osin kuin tarvetekijät eivät kykene ennustamaan kustannuksia, mallit jakavat rahoituksen väkiluvun perusteella!

Keskeisiä muutoksia/huomioita

- Uusi sairausluokitus (ennen 50 luokkaa, nyt 120)
 - Konsultoitu lääkäreitä
 - Esim. syöpä ollut ennen yhtenä luokkana, nyt noin 20 syöpäluokkaa
 - Sairastavuus poimitaan yhdeltä edeltävältä vuodelta
- Kustannusaineisto nyt th, vh-malleissa vuodelta 2019 (sos-mallissa edelleen 2017)
 - **Vertailua vanhoihin malleihin ei voida tehdä selitysastetta vilkaisemalla!**
 - Aineisto muuttunut, mallinnus muuttunut
- Vain syntymät ja keskoset mallinnettu mukaan samalta vuodelta kuin kustannukset, muilta osin puhdas ennustemalli (jatkossa käyttöön poimitaan aina tuorein saatavilla oleva sairaustieto)
- Karsittu pois monikanavarahoitukseen liittyviä muuttujia, purku “vanhentaa” muuttujat lähivuosina (Kelan korvaama hoito ja lääkkeet)

Regressiokertoimia ja muuttujia, terveydenhuolto

• Munuaisten vajaatoiminta	sair_mun	8341.033
• Munuaissairaudet	sair_mus	1896.966
• Endometrioosi	sair_vir	845.0176
• Hedelmättömyys	sair_end	1296.604
• Lonkkamurtuma	sair_kdy	267.4698
	sair_kvh	726.8914
	sair_hed	1566.602
	sair_mie	552.6054
	sair_vam	571.0605
	sair_lon	1491.797
• WHO:n näkövammaluokitus	who	
	1	484.6766
	2	524.8711
	3	91.42796
	4	453.7672
	5	1845.947
	9	1371.835
• Keskosen ennenaikaisuus	syn_ennenaika	-418.9485
• Synnytys	syn_ennenaika_2	22.50473
• Työkyvyttömyys	syn_19	5462.554
	tkela_ika1	3100.342
	tkela_ika2	529.1257
	tkela_ika3	-370.3022

• Työmarkkinastatus	tyollinen	-241.1647
• Koulutustaso	opiskelija	-112.5712
• Tulotaso	varusmies	-414.4775
• Siviilisääty	toinenaste	-68.03901
• Perhe/asumistilanne	yllinaste	-100.1225
	kturaha_kulyks_ln	-110.9137
	naimaton	41.29316
	eronnut	88.57668
	leski	-110.0782
	yksinhuoltaja	92.09044
	yksin_alle75	-123.4337
	yksin75_84	751.216
	yksin85_89	1858.979
	yksin90	3468.315
• Etäisyys esh:n päivystykseen	syntyp_eisuomi	-204.5977
• Asukaskohtainen erä (kaikille sama)	pai_esh_aika	-1.649335
	pai_esh_aika_2	.0054827
	_cons	1697.488

Tarvekertoimet, vanhalla mallilla 2017-2019, uudella mallilla 2019

- Uuden mallin tuomat muutokset monilla alueilla maltillisia verrattuna aikaisempaan vuosivaihteluun
- **Uudenmaan hyvinvointialueet yleisesti ottaen voittajia**

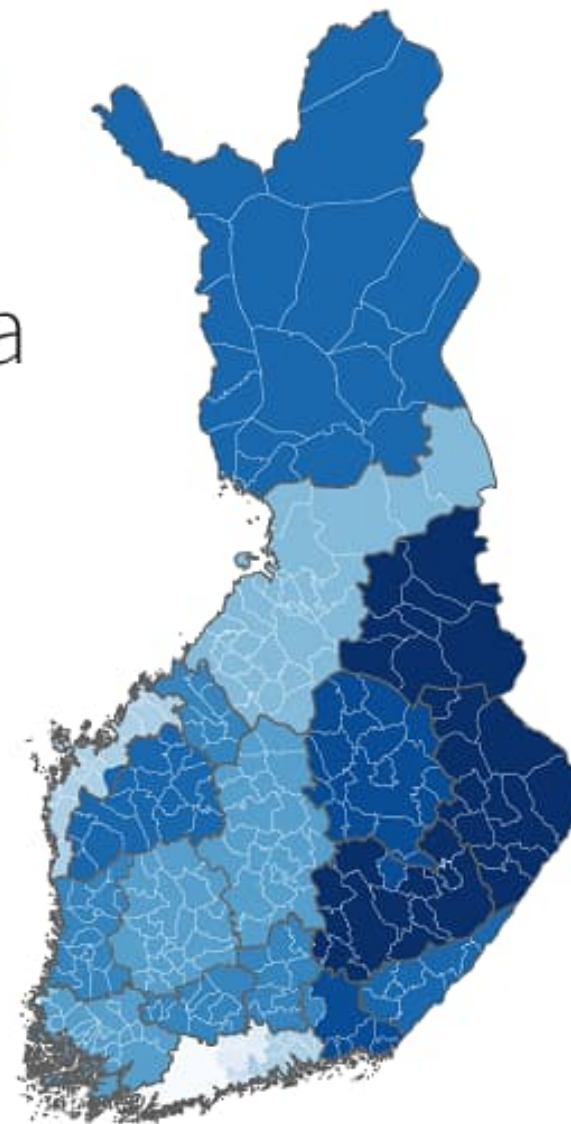
Hyvinvointialue	Vanha 2017	Vanha 2018	Vanha 2019	Uusi 2019
Itä-Uusimaa	0.913	0.924	0.917	0.945
Keski-Uusimaa	0.853	0.864	0.863	0.887
Länsi-Uusimaa	0.777	0.778	0.769	0.789
Vantaa ja Kerava	0.807	0.800	0.785	0.801
Varsinais-Suomi	1.039	1.035	1.035	1.028
Satakunta	1.099	1.104	1.107	1.079
Kanta-Häme	1.051	1.060	1.065	1.054
Pirkanmaa	1.001	1.001	1.001	0.987
Päijät-Häme	1.078	1.089	1.104	1.092
Kymenlaakso	1.174	1.170	1.177	1.158
Etelä-Karjala	1.109	1.102	1.104	1.062
Etelä-Savo	1.245	1.251	1.254	1.223
Pohjois-Savo	1.155	1.162	1.166	1.176
Pohjois-Karjala	1.204	1.204	1.212	1.254
Keski-Suomi	1.041	1.046	1.049	1.007
Etelä-Pohjanmaa	1.114	1.129	1.138	1.132
Pohjanmaa	0.930	0.925	0.931	0.941
Keski-Pohjanmaa	1.057	1.064	1.095	1.161
Pohjois-Pohjanmaa	0.992	1.001	1.015	1.009
Kainuu	1.233	1.220	1.235	1.233
Lappi	1.150	1.154	1.164	1.154
Helsinki	0.854	0.841	0.828	0.852

Tarve hyvinvointialueittain (vanha)

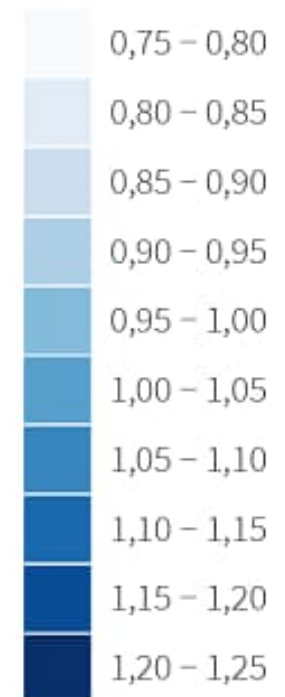
Maakuntien välillä on suuria eroja palveluiden tarpeessa

Tarvekerroin kuvaa alueen
asukkaiden palveluiden tarpeen
suhteessa maan keskimääräiseen
tasoon. Mitä pienempi luku on,
sitä pienempi on palveluiden tarve.

thl

Tarvekerroin

Lähde: THL 2020

Kokonaistarve uusilla malleilla, 2017-2020

	Tarve 2017	Tarve 2018	Tarve 2019	Tarve 2020
<u>Itä-Uusimaa</u>	0.944	0.954	0.946	0.921
<u>Keski-Uusimaa</u>	0.888	0.893	0.887	0.847
<u>Länsi-Uusimaa</u>	0.793	0.791	0.789	0.782
<u>Vantaa ja Kerava</u>	0.822	0.825	0.801	0.791
<u>Varsinais-Suomi</u>	1.036	1.034	1.027	1.024
<u>Satakunta</u>	1.082	1.075	1.079	1.091
<u>Kanta-Häme</u>	1.058	1.049	1.053	1.055
<u>Pirkanmaa</u>	0.996	0.992	0.986	0.998
<u>Päijät-Häme</u>	1.059	1.084	1.093	1.099
<u>Kymenlaakso</u>	1.100	1.141	1.158	1.186
<u>Etelä-Karjala</u>	1.079	1.076	1.063	1.061
<u>Etelä-Savo</u>	1.221	1.220	1.224	1.220
<u>Pohjois-Savo</u>	1.172	1.179	1.176	1.179
<u>Pohjois-Karjala</u>	1.194	1.190	1.254	1.234
<u>Keski-Suomi</u>	1.024	1.025	1.007	1.014
<u>Etelä-Pohjanmaa</u>	1.132	1.127	1.133	1.141
<u>Pohjanmaa</u>	0.931	0.935	0.942	0.959
<u>Keski-Pohjanmaa</u>	1.090	1.138	1.161	1.159
<u>Pohjois-Pohjanmaa</u>	0.997	0.997	1.010	1.029
<u>Kainuu</u>	1.194	1.211	1.233	1.223
<u>Lappi</u>	1.151	1.152	1.154	1.162
<u>Helsinki</u>	0.866	0.852	0.852	0.843

Huomioita

- Muutamilla alueilla huomattavia muutoksia 2020 verrattuna 2017-2019
 - Uusimaa häviää, Pohjanmaa voittaa
 - Muutokset johtuvat useista lähteistä: todellinen sairastavuus muuttuu, tyydyttymätön tarve (piiloon jäävä sairastavuus) muuttuu, kirjaaminen muuttuu
 - **Apotti otettu käyttöön 2019-2020 Vantaalla ja osassa HUSsia**
 - Tiedetään heikentäneen olennaisesti tietotoimituksia, mikä näkyy näissä tuloksissa!
 - Suhteellisia lukuja => lasku jossain näkyy nousuna muualla
- Mahdoton sanoa, missä määrin muutokset ovat Apottia, missä määrin puhdasta muutosta tarpeessa, missä määrin koronan aiheuttamia muutoksia suhteellisessa tyydyttymättömässä tarpeessa

Yo-sairaaloiden lisäkustannukset

- Tutkimuksessa tarkasteltiin, selittävätkö yo-sairaaloiden erityistehtävät sitä, että yo-sairaaloiden yksikkökustannukset ovat korkeammat kuin muissa keskussairaaloissa. Erityistehtävillä tarkoitetaan esim. erikoislääkärikoulutuksia ja yo-sairaaloihin keskitettyjä toimenpiteitä
- Yo-sairaanhoidopiirien jäsenkuntien havaitaan rahoittaneen n. 8,9 % lisäkustannukset. Sote-uudistuksessa nämä siirtyvät valtion rahoitettavaksi
- Yo-sairaala ylläpitävien alueiden tarve lisärahoitukselle on n. 350 miljoonaa euroa. Lisärahoitus voidaan jatkossa huomioida joko hyvinvointialueiden rahoituskriteereissä tai erillisenä korvamerkittynä valtionkorvauksena

Lopuksi

- Hoitoilmoitusrekisterien laatu keskeistä laskennalle
- Rahoitusjärjestelmän pohjautuminen rekisteritietoihin antaa vahvan kannustimen kirjaamisen parantamiseen
 - => Parantaa huomattavasti vertailutietojen laatua ja alueiden toiminnan arvioitavuutta
- Tulokset tarkentuvat ajanoloon rekisteritiedon parantuessa ja mallien kehittyessä
 - Vaiheistus tärkeää, mutta tarveperusteiseen rahoitukseen sitoutuminen vaatii myös jossain määrin muutostensietokykyä

Alueelliset palkkaerot sosiaali- ja terveydenhuollossa

Teemu Lyytikäinen, Tanja Saxell, Markku Siikanen ja Max Toikka

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT

Sote-tulevaisuuspäivä, 21.4.2022

Alueelliset palkkaerot sosiaali- ja terveydenhuollossa

*Teemu Iyytikäinen
Tanja Saxell
Markku Sukanen
Max Tuikka*

- VATT:n tutkimus julkaistu 25.3.2022
- Ladattavissa:
<https://www.doria.fi/handle/10024/184502>
- Esittelen keskeiset tulokset palkkaeroista sekä arvioita mahdollisuuksista korvata palkkaerot hyvinvointialueiden rahoitusmallissa

Lähtökohta

- Alueelliset erot sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden palkoissa voivat johtaa merkittäviin alue-eroihin palvelutuotannon kustannuksissa, sillä henkilöstökulut muodostavat noin 70% kustannuksista.
- Ei aiempaa kattavaa tutkimustietoa alueellisista palkkaeroista sote-palveluissa

Tutkimuskysymykset

1. Kuinka suurina ovat alueelliset palkkaerot sosiaali- ja terveyshuollossa?
 - Haaste: alue-erot ammattirakenteessa ja työntekijöiden ominaisuuksissa
2. Miten palkkaerot voisi huomioida hyvinvointialueiden rahoitusmallissa?
 - Haaste: hyvinvointialueiden kannusteet

Aineistot ja rajaukset

- Tilastokeskuksen yksilötason aineistot vuosilta 2016-2018
 - Palkkakäsite: kokonaiskuukausiansiot lisineen/kokonaistyoaika
 - Henkilöt yhdistetty hyvinvointialueisiin työpaikan sijaintikunnan perusteella
- Perusjoukko: kuntien ja kuntayhtymien toimintayksiköiden ja liikelaitosten palveluksessa olevat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt
 - Tavoite: hyvinvointialueiden palvelukseen siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijät
 - Rajatapausten luokittelun muuttamisella mitätön vaikutus tuloksiin (esim. sihteerit ja siivoojat)

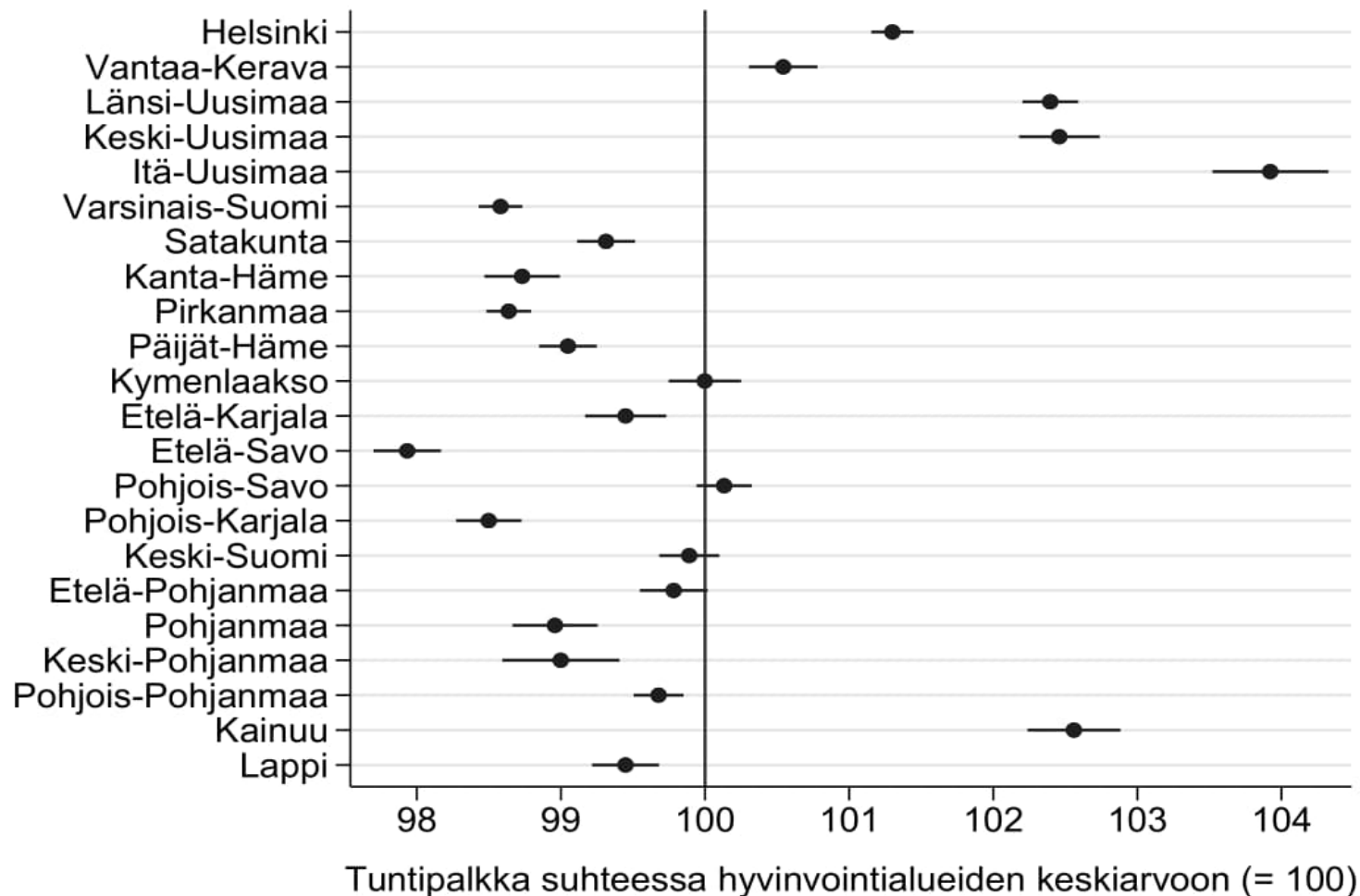
Havaintomäärät ja palkkasummaosuudet toimialoittain

Toimiala	Havaintomäärä	Osuus havainnoista	Osuus palkkasummasta
Terveystenhuolto	282 990	61,7 %	67,6 %
josta perusterveystenhuolto	99 710	21,7 %	22,2 %
josta erikoissairaanhoido	183 280	40,0 %	45,4 %
Sosiaalihuolto	175 700	38,3 %	32,5 %
josta vanhustenhuolto	109 893	24,0 %	19,9 %
josta muu sosiaalihuolto	65 807	14,3 %	12,6 %
Yhteensä	458 690		

Tutkimusmenetelmä

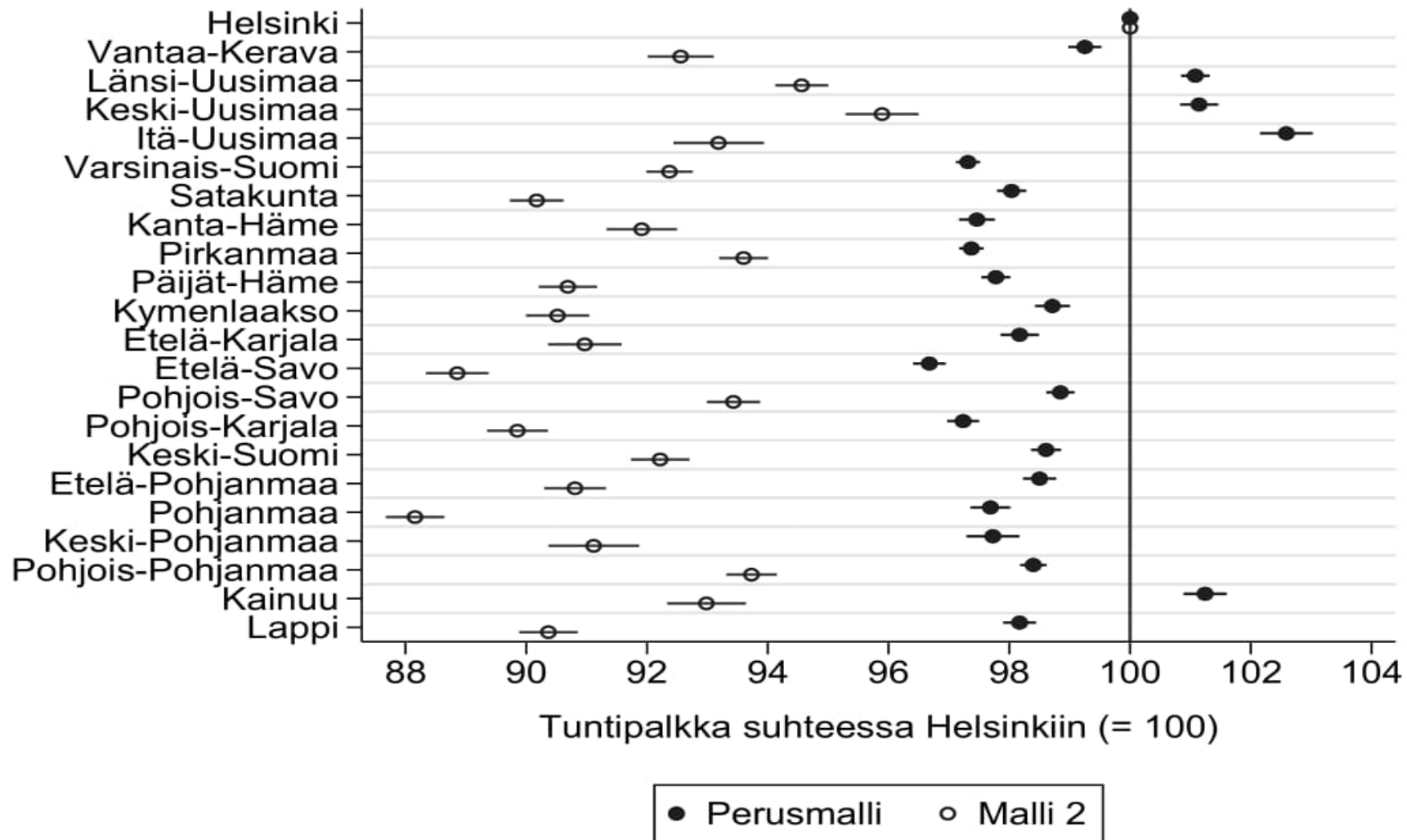
- Regressioanalyysi, jossa tavoitteena mitata samoissa tehtävissä toimivien samankaltaisten työntekijöiden kokonaistuntipalkan %-eroja hyvinvointialueiden välillä
- Palkkaeroindeksi kuvaa työpanoksen hintaeroja hyvinvointialueiden välillä

Sote-työntekijöiden alueelliset palkkaerot hyvinvointialueiden välillä

Palkkaeroindeksi vaihtelee noin 98:n ja 104:n välillä, kun toimiala, ammatti ja työntekijän ominaisuudet on vakioitu

Työtehtävän ja työntekijän ominaisuuksien vakioiminen on tärkeää – keskituntipalkkojen vertailu antaa väärän kuvan

Muita havaintoja

- Toimialoittainen tarkastelu: perusTH, erikoisSH, vanhustenhoito ja muu sosiaalihuolto
 - Helsingissä (ja Pirkanmaalla) perusterveydenhuollon palkat alimmat
- Herkkyystarkastelu erilaisilla palkkamittareilla
 - Ilman työaikalisiä Kainuun ja Itä-Uudenmaan palkat Helsinkiä alemmat
- Vertailu muiden sektoreiden palkkaeroihin
 - Kuntien ei-sote työntekijöiden palkkaerot pääosin samansuuntaiset kuin sote-palkkaerot, mutta silloinkin palkkaeroindekseissä on suuria eroja

Sote-työntekijöiden alueelliset palkkaerot hyvinvointialueiden rahoitusmallissa?

- Tasapuolisten palvelujen turvaamisen näkökulmasta perusteltua lisätä/vähentää hyvinvointialueen rahoitusta palkkaerojen perusteella:
 - Esimerkiksi 2% maan keskiarvoa korkeammat palkat johtaisivat 1,4% korkeampaan rahoitustarpeeseen (henkilöstökustannusten osuus noin 70%)
 - Palkkaeroihin perustuvan rahoituksen päivittäminen jatkossa sote-työntekijöiden alueelliseen palkkakehityksen mukaan johtaisi kuitenkin kannustinongelmaan, kun maksajana on valtio
- Ristiriita tasapuolisten palvelujen tavoitteen ja kustannusten kasvun hillintätavoitteen välillä

Kannustava vs. tasapuoliset palvelut mahdollistava rahoitus

- Eräs osittainen ratkaisu kannustinongelmaan olisi tulevien palkkaeromuutosten kompensointi vain osittain
- Palkkaerokerroin perustuisi tällöin painotettuun keskiarvoon sote-uudistusta edeltävistä palkkaeroista ja ajantasaisista palkkaeroista
- Ajantasaisten palkkaerojen painon voisi asettaa sitä suuremmaksi, mitä tärkeämpänä pidetään tasapuolisia palveluja vs. kannusteita

Lopuksi

- Tulokset kuvaavat muutaman vuoden takaista tilannetta
- Esim. sote-uudistuksen myötä tapahtuvien palkkaharmonisointien vaikutuksia ei pystytty ennakoimaan
 - Myös alueellisten työmarkkinoiden kilpailutilanne muuttuu
- Maakuntaveron käyttöönotto voisi lieventää palkkaerokertoimen sisällyttämisestä aiheutuvaa kannustinongelmaa, kun valtio korvaisi vain osan palkkaeroista
- Jatkotutkimusaiheita:
 - Sote-palkkaerojen syyt ja seuraukset (esim. työvoiman saatavuus)
 - Aiemmin tehdyt palkkaharmonisoinnit

**SOTE-
TULEVAISUUS-
PÄIVÄ**

Kiitos osallistumisesta

Esitykset nähtävillä:
kuntaliitto.fi/soteuudistus

Linkki tallenteeseen
toimitetaan sähköpostitse

Lisätietoa Kuntaliiton
muutostuesta:
kuntaliitto.fi/sotemuutostuki